

Atatürk organize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

NİSAN
2022

SAYI 196

BU SAVAŞ
BİR AN ÖNCE
BİTİRİLMELİ

TÜRKİYE
EN BÜYÜK
20 EKONOMİDEN
DÜŞÜYOR

SANAYİCİYE
NİJERYA'DAN
YATIRIM
ÇAĞRISI

UĞURTAŞ:
BAYRAMINIZ
KUTLU
OLSUN

indas group

indas automation

- Projelendirme
- Konfigürasyon & Tasarım
- Mühendislik Hizmetleri
- Çimento Proje Yönetimi
- Anahtar Teslim
Taahhüt İşleri

indas technology

- PLC & SCADA Yazılımları
- PCS7 CEMAT Yazılımları
- Veri Toplama Yazılımları
- ERP Entegrasyonu
- Makine Öğrenmesi
- Yapay Zeka Yazılımları

indas electromechanic

- OG Sistemleri
- Enerji Sistemleri
- Elektrik Proje Çizimi
- Trafo/Hücre Montajı
- Pano İmalatı (ADP, MCC, PLC)
- Saha Kablolama ve Montajları

indas Libya

- Libya Branch Ofis
- Çimento Çözüm Ortağı
- Al Ahlia Cement
Otomasyon Partneri
- Anahtar Teslimi
Otomasyon Çözümleri

We Do The Job

İNDAS GROUP; SIEMENS SOLUTION PARTNERLİĞİ İLE AOSB 10026 SOKAKTA YENİ AR-GE OFİSİNİN VE YENİ KURULAN 10028 SOKAKTAKİ ELEKTROMEKANİK FİRMASININ AÇILIŞINI YAPTI.

indas

Tel: 0(232) 458 0 888 - Atatürk O.S.B. 10028 Sokak No:7 Çiğli / İZMİR

Solution
Partner

Automation
Drives

SIEMENS

DOĞANIN İÇİNDE

Yeni Bir Yaşam Başlıyor

0232 330 4000

ÖZGÜN BOYA & KIRAY İNŞAAT

Güvencesi ile...

BU BİR İLANDIR

Yüksek Mimar
Aybars Onur Kiray

Küresel finans kuruluşlarının faiz artırımını beklerken...

Hilmi
UĞURTAŞ

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli Sanayici Dostlarım; Türkiye gündemi içeriden ve dışarıdan kaynaklı sorunları ile sıcaklığını koruyor. Bu sıcaklık içinde içimizi bir miktar olsun serinleten tek şey ise pandeminin gücünü yitirmeye başlaması ile düşen pozitif vaka sayısı ve ölümlerdir. En önemli dileğimiz, normale dönüşün hızla tamamlanarak başta turizm olmak üzere Türkiye için stratejik önemi olan sektörlerde beklentilerin yakalanmasıdır.

Ancak Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile ortaya çıkan ve ne yazık ki insanlık açısından da dramatik durumlara neden olan savaş ortamı, Türkiye'nin içinde bulunduğu jeopolitik ortamda küresel siyaset ve ticaret açısından yeni ve nereye varacağı belli olmayan bir süreç başlatmıştır. Rusya'nın bu eylemine karşılık Batı dünyasının verdiği sert tepki, şimdilik sadece ekonomik ve siyasi alanda görülse de yeni bir dünya düzeninin oluşmasına yol açacak kadar büyük etkileri içinde barındırmaktadır. Özellikle Rusya'nın küresel sistem dışına çıkarılması düşüncesi dünyayı soğuk savaş yıllarını

aratır duruma getirme riskini taşımaktadır.

Rusya ve Ukrayna ile yakın ticari, ekonomik, siyasi ve hatta savunma sanayi anlamında askeri iş birliği içerisinde olan Türkiye, bugüne kadar NATO ya da G7 ülkeleri kadar keskin bir tutum izlemese de bu durumun batılı müttefikler ile ilişkiler anlamında ne kadar süreceği belli değildir. Eğer bu süreç uzarsa Türkiye istemese de bir tarafa durmak zorunda kalabilir. Bu durum gerçekten 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin dış politika bakımından belki de en zorlu ikinci süreci olabilir. Kıbrıs Barış Harekati sonrasında bile yapılan haklı müdahalenin sonuçları daha karşılanabilir olmuştur. Ancak bugün küresel entegrasyon içinde, komşuluk bağları ile de ciddi bir değer taşıyan Türkiye-Rusya ve Türkiye-Ukrayna ilişkileri çok kritik bir virajdadır.

Bu dönemde Türkiye'nin dış politikasında attığı yeni adımlarda; İsrail, BAE, Suudi Arabistan gibi eski düşmanlıkları kaldırıp, makul düzeye getirme çalışmaları görülmektedir. Türkiye'nin, Cumhuriyetimizin Kurucusu M. Kemal Atatürk'ün "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesine ne kadar çok yaklaşırsa, o denli menfaatine olacağı gerçeğini bir kez daha yaşıyoruz.

Bu barış, birlikte çalışmak gibi unsurların, dünyanın içinde bulunduğu ekonomik krizi atlattırmasının da tek yolu olduğunu açık-seçik göstermektedir. Dünya'nın kaynakları dört bir yana dağılmış; bir yerde enerji yoğun iken, bir başka yerde tarım bir başka yerde teknoloji ve sanayi birikimi olmuştur. Herhangi bir bölgenin dünya ticaretine sunduğu bir hizmet ya da ürünü geri çektiği an, onun yokluğunu ortadan kaldırmak gerçekten çok zordur. Belki gelişmiş ülkeler ürettikleri know-how ve teknolojileri ile onların da yetmediği yerde ekonomik güçleri ile bu boşlukları bir süre doldurabilmektedir. Ancak gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde her iki düzlemde de yeterli kaynak yoktur. Bu durumun yaratacağı dünya nimetlerinin adaletli paylaşılmaması ve oluşabilecek yokluklar hem ülkelerin iç barışını hem de küresel barışı tehdit edebilecek risklerdir.

Bu açıdan bakıldığında başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, dünyadaki düzen, adalet, sosyal barış, sağlık gibi temel alanları takip eden küresel kurumların yeniden yapılanması ve güçlendirilmesi çok önemlidir.

Pek çok coğrafyada açık ya da kapalı (gelişmiş ülkelerin taşeron örgütler ile yürüttükleri) devam eden sıcak çatışmalar ve bazı bölgeler arasında kronikleşen gerginlikler insanların beslenmesi, sağlığı, eğitimi, korunma ve kollanması gibi temel ihtiyaçları bile unutturacak düzeyde silahlanma yarışını gittikçe büyütmektedir. Vatandaşları açlık çeken ülkelerin en ileri teknolojiyi taşıyan savaş uçaklarının, tankların peşinde koştuğu bir ortamda, bir ülkeye savaş uçağı ya da füze satan dünyanın bir kısmı, komşusuna da hava savunma sistemleri satarak dünyanın geliri kendilerine toplamaktadırlar. İşin en tehlikeli yanı ise, tüm bu gerginliklerin gerçek nedenlerinin örtbas edilerek; din, ırk, milliyet gibi insanların kılcal damarlarına dokunulmasıdır.

Türkiye bugüne değin olabildiğince soğukkanlılığını korumuş, gerektiğinde vatani ve insani için gerekeni yapabileceği mesajını vermiştir. Ancak, bütün bu gelişmelerin Türkiye ekonomisi üzerinde ciddi etkileri olmaktadır ve olmaya da devam edecektir. Pandemi ile birlikte gelişmiş ülkelerin piyasalara pompaladığı parasal genişlemeyi, şimdi daraltma ve toplama gayretleri takip etmektedir.

Parasal genişlemenin başta enflasyon olmak üzere nasıl derin etkileri oldu ise yapılacak daralmanın da beraberinde ciddi sorunları getireceği açıktır.

Küresel finans kuruluşlarının ve bankaların daralma için faiz artırımına gitmesi ile dışarıdan kaynak bulması zaruri olan Türkiye gibi ülkeler, ciddi borçlanma maliyetleri ile karşı karşıyadır. Büyük bir gayretle artan ihracatımız ve azaltmaya çalıştığımız ithalatımıza rağmen (Ar-Ge ve teknolojiye dayalı, katma değeri yüksek üretim açığımız nedeni ile) cari açığın kapatılması hususunda çok başarılı olamadık. Bu da dış kaynak bağımlılığımızı stabil halde tutmaktadır. Özellikle enerji maliyetleri belimizi bükmektedir.

Diğer yandan gelen yaz mevsimi ile umudumuz olan turizmde ise yüzde 40'lara varan bir oranla Rus ve Ukraynalı turistlere odaklanan yapılanmamızın bu kadar kısa sürede başka ülkeleri kapsayacak şekilde bir kabuk değişimine

gitmesi için canla başla çalışılmalıdır.

Ülke sanayisinde ise emtia fiyatlarındaki artış ve bazı tedarik zincirlerinin Türkiye'ye yönelmesi dolayısıyla büyüme trendi içinde olan ekonomimizde, ciddi bir "kârlılık" sorunu yaşanmaktadır. "Zarar ederek büyüyoruz" lafı, bugünlerde sanayici dostlarımızdan en çok duyduğumuz sözdür. Girdi maliyetlerindeki artış ve yüksek enflasyon sanayicinin önünü keserken, bu engelleri aşmak için gereken finansmanın maliyetleri artırmasının yanı sıra buna ulaşım da zorlaşmıştır. Daralan parasal hacmi yavaş yavaş nakit darlığını hissettirmeye başlamıştır. Tedarik sürelerinin uzaması, enflasyonist baskı ile birleşince piyasalardaki fiyatlama da artış trendini sürdürmektedir. Yaşanan kredi sıkışıklığı ödeme vadelerini uzatmakta, tahsilatlarda sanayiciler parasal darlık yaşamaktadır.

Sanayicimiz, maliyetlerini azaltma, müşterilerde seçiciliği artırma, mevcut işgücünü eğiterek verimliliği artırma, dijitalleşme gibi uygulamalar ile bu duruma çözüm ararken, belli bir kısım da "bekle-gör" ya da "küçül" stratejilerini değerlendirmeye başlamıştır. Oysa Türkiye gibi büyümek ve gelişmek zorunda olan ülkelerde bırakın beklemeyi, yavaşlamayı dahi düşünmememiz gereklidir. Piyasalara bu gücü verecek olan tek şey ise kamunun şirketlerimize sunacağı destekler, yolu açıcı önlemler ve uygulamalar olacaktır.

Tüm zorluklara rağmen Türk sanayicisinin neredeyse yarısı hala tevsi-kapasite artırımını yatırımı planlamaktadır. En az o kadar sanayicimiz de yeni yatırım düşüncesi içindedir. Yani Türk sanayicisinin enerjisi, iştahı bitmemiştir. Bu durumu ülkenin gelişimi, değişimi ve büyümesi için en iyi kullanabilecek kişiler ise kamusal yönetim erkine sahip olan kişilerdir.

Her zaman söylediğimiz gibi, gelişen ve büyüyen sanayi için sanayici ile kol kola yürümeye özen gösteren politikalar bizim çıkışımız olacaktır.

2 Mayıs itibarı ile yaşanacak olan Ramazan Bayramınızı en içten dileklerimize kutlar, size ve tüm sevdiğinizinize sağlık ve esenlikler dileriz.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Meryem Fulya YAZICIOĞLU

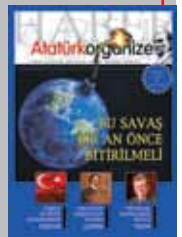
YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabir
Bestenigar PEKER

YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00

E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Çamdibi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

8 Tarım ve gıdada dış ticaret Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan nasıl etkilendi?

8	Tarım ve gıdada dış ticaret Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan nasıl etkilendi?	36	Cengiz Kahraman'ın koleksiyonunda 300 bin fotoğraf var
11	Türkiye en büyük 20 ekonomiden düşüyor	40	Öğrencilerden bahar şenlikli 23 Nisan kutlaması
12	Ekonomik göstergeler	42	İAOSB'nin okulu, görme engelli sporcuları ağırladı
16	Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?	43	Almanya Kassel ve Mersin Üniversitesi öğrencileri İAOSB'yi seçti
20	İYİ Parti yetkililerinden İAOSB Yönetimine ziyaret	44	Biyolojik çeşitliliğimiz
21	Nijerya'dan yatırım çağrısı	46	Glüten
22	Mesafeli sözleşmelerde cayma hakkı	48	İklim krizine dayanıklı kentler
24	5 metrekareden Türkiye'de ilk 3'e... Metropol Un Ürünleri	50	Hemingway'in izinde Küba'da...
28	Çin'in yükselişi ve Çin-ABD ekonomik savaşı	55	İzmir gelişmemiş
32	Bademler Köyü	56	Urla Sanat Sokağı
		58	Basında İAOSB
		60	Yazı-kışı farklı yemekler: Yörük mutfağı

Tarım ve gıdada dış ticaret, Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan nasıl etkilendi?

Dünya ekonomisini yerinden sarsan Rusya-Ukrayna Savaşı'nda en çok ithalat ve ihracat yapılan ürünler; buğday, ham ayçiçek yağı, soya fasulyesi ile fındık içi ve rafine ayçiçek yağı oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan dış ticaret verileri baz alınarak Agrimetre tarafından hazırlanan TGDF Dijital Veri Paneli'ne göre 2022 yılının ilk 2 ayında tarım, gıda ve içecek sektörü 4,2 milyar dolar ihracat, 3,3 milyar dolar ithalat gerçekleştirdi. 01 ile 24 fasılları arasındaki tüm GTIP kalemleri ile 29. ve 35. fasıllardan seçili ürünlerin dahil edildiği hesaplamalara göre, 2022 yılının ilk 2 ayında sektörün dış ticaret fazlası önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 54,4 arttı.

Özel Ticaret Sistemi (ÖTS) çerçevesinde yayınlanan dış ticaret verilerine göre 2022 yılının ilk 2 ayında ihracat, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 27,8 oranında artarak 4,23 milyar dolara, ithalat yüzde 21,5 artarak 3,25 milyar dolara ulaştı.

2022 yılının ilk 2 ayında dış ticaret fazlası önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 54,4

artışla, 0,98 milyar dolar olarak gerçekleşti. Birim ihracat değeri 2022 yılının ilk 2 ayında önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,4 düşerek 1.083 dolar/ton olarak gerçekleşti. İthalat birim değeri ise önceki yıla göre yüzde 13,2 artışla 653 dolar/ton'a yükseldi.

Dış ticarete en yüksek hacimli ürünler

2022 yılının ilk 2 ayında ihracatta öne çıkan ürünler sırasıyla un (0,22 milyar dolar), fındık içi (0,22 milyar dolar) ve rafine ayçiçek yağı (0,18 milyar dolar) olurken bu ürünler toplam ihracatın yaklaşık yüzde 14,7'sini oluşturdu. 2022 yılının ilk 2 ayında en çok ithal edilen ürünler ise sırasıyla buğday (0,42 milyar dolar), ham ayçiçek yağı (0,30 milyar dolar) ve soya fasulyesi (0,27 milyar dolar) oldu. Bu 3 ürün, toplam ithalatın yaklaşık yüzde 30,5'ini,

yani neredeyse 3'te 1'ini oluşturdu. 2022 Şubat ayında ihracatta öne çıkan ürünler; buğday unu (112 milyon dolar), rafine ayçiçek yağı (105,6 milyon dolar) ve fındık içi (99,6 milyon dolar) oldu. Aynı dönemde en çok ithal edilen ürünler; buğday (193,6 milyon dolar), ham ayçiçek yağı (138,3 milyon dolar) ve dane mısır (110,1 milyon dolar) oldu.

En fazla ithal edilen ürün kalemlerinde Rusya-Ukrayna'nın yeri

İthalatta ilk sırada yer alan buğdayın en fazla ithal edildiği ilk 2 ülkenin şu anda savaşta olan Rusya (0,26 milyar dolar) ve Ukrayna (0,13 milyar dolar) olması dikkat çekti. Yılın ilk 2 ayındaki buğday ithalatında

bu 2 ülkenin payı yüzde 94'ün üzerinde yer aldı. İthalatta 2. sırada yer alan ham ayçiçek yağında da ilk 2 sırada Rusya (0,25 milyar dolar) ve Ukrayna (0,05 milyar dolar) yer aldı. Yılın ilk 2 ayındaki ham ayçiçeği ithalatında bu 2 ülkenin payı yüzde 98,1 oldu.

Türkiye'nin ithalatında ilk 2 sırada yer alan ürünlerde, ithalatın çok büyük bir bölümü şu anda savaş halinde olan Rusya ve Ukrayna'dan yapıldı.

İthalat ve ihracatta ilk sıradaki sektörler

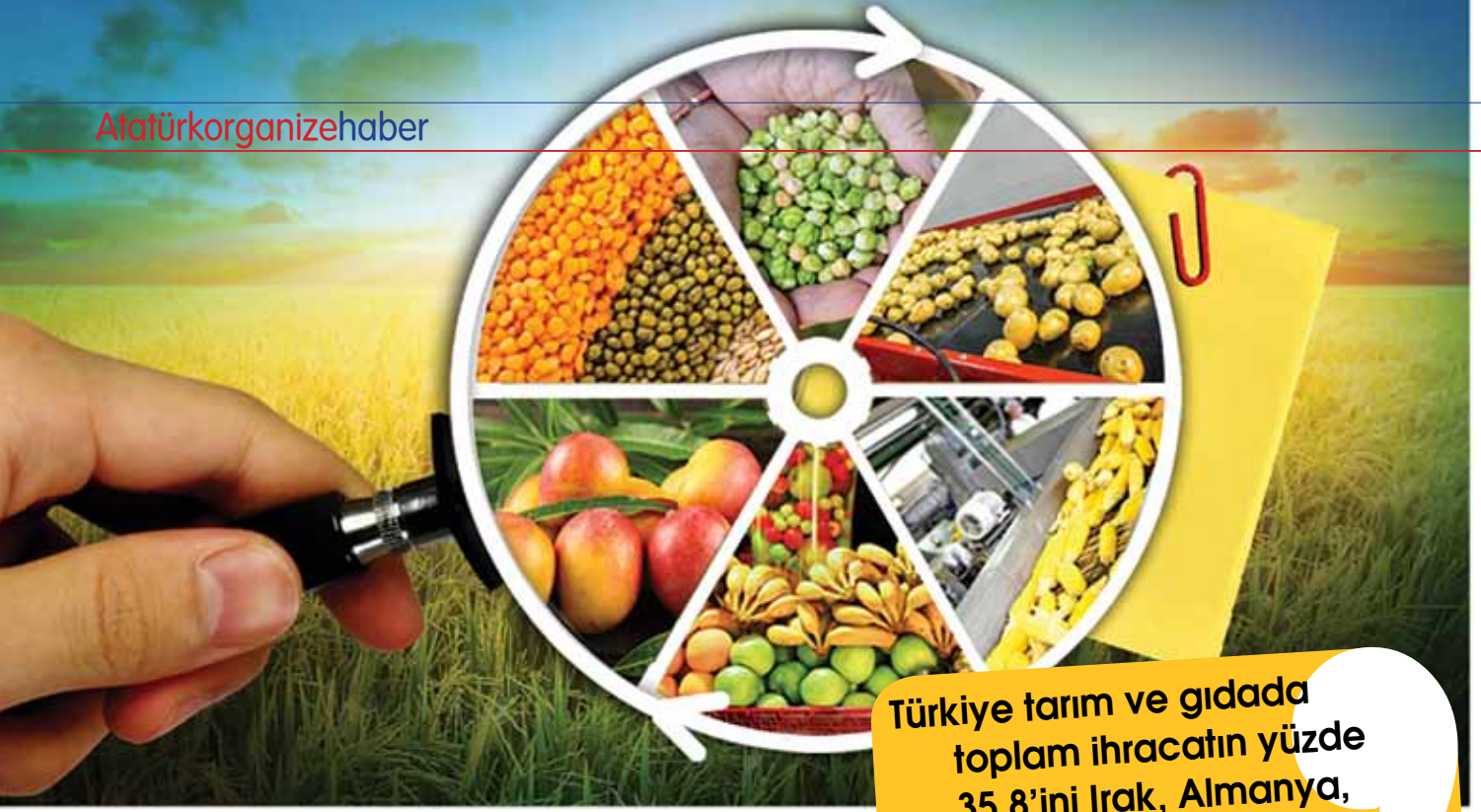
2022 yılı ilk 2 ayına ait dış ticaret verileri sektörler göre incelendiğinde bitkisel yağ (389 milyon dolar), sert kabuklu meyveler (385 dolar), şeker ve şekerli mamuller (377 milyon dolar), yaş meyve (360 milyon dolar) ve balıkçılık ve su ürünleri (253 milyon dolar) en fazla ihracat yapan sektörler olarak sıralandı. Toplam ihracatın yüzde 41,7'si bu 5 sektör tarafından gerçekleştirildi.

2022 yılı ilk 2 ayında hayvan yemi (1021 milyon dolar), bitkisel yağ (630 milyon dolar), un (459 milyon dolar), kakao-çikolata (98 milyon dolar) ile kahve, çay ve baharat (81 milyon dolar) sektörleri ise en çok ithalat yapan sektörler olarak sıralandı. Toplam ithalatın yüzde 70,4'ü, neredeyse 4'te 3'ü bu 5 sektör tarafından gerçekleştirildi. Bu oranın yüksek olması ve geçmiş dönemlere göre artması, ithalatın az sayıda sektörde yoğunlaştığını gösterdi.

Tek başına hayvan yemi sektörü, 2022 yılının ilk 2 ayında 1021 milyon dolar hacim ile toplam ithalatın yüzde 31,4'ünü, yani neredeyse 3'te 1'ini oluşturdu.

Bitkisel yağ sektörü, 2021 yılında 3 milyar doları aşan ithalat ile toplam ithalatın yüzde 17,9'unu oluşturmuştu.

2022 yılının ilk 2 ayında ise 630 milyon dolar ile toplam

ithalatın yüzde 19,4'ünü oluşturdu.

İhracatın arttığı ve azaldığı sektörler

2022 yılının ilk 2 ayında, önceki yılın aynı ayına göre ihracatını değer olarak en fazla arttıran sektörler; bitkisel yağ sektörü (197 milyon dolar artış), un sektörü (106 milyon dolar artış), hayvan yemi sektörü (76 milyon dolar artış), bakliyat sektörü (64 milyon dolar artış) ve beyaz et sektörü (62 milyon dolar artış) oldu. Aynı dönemde ihracatın gerilediği sektörler; sert kabuklu meyveler sektörü (27 milyon dolar düşüş) ve kahve, çay ve baharat sektörü (4 milyon dolar düşüş) oldu.

2022 yılının ilk 2 ayında, önceki yılın aynı ayına göre ithalatı değer olarak en fazla artan sektörler; hayvan yemi sektörü (455 milyon dolar artış), bitkisel yağ sektörü (100 milyon dolar artış); un sektörü (40 milyon dolar artış), kahve, çay ve baharat sektörü (26 milyon dolar artış) ve nişasta sektörü (11 milyon dolar artış) oldu.

Dış ticarete öne çıkan ülkeler

2022 yılının ilk 2 ayına ait dış ticaret verileri ülkeler bazında incelendiğinde en çok ihracat yaptığımız 5 ülke Irak (589 milyon dolar), Almanya (275 milyon dolar), ABD (271 milyon dolar), Rusya (209 milyon dolar) ve İtalya (169 milyon dolar) oldu. Bu 5 ülkeye yapılan

Türkiye tarım ve gıdada toplam ihracatın yüzde 35,8'ini Irak, Almanya, ABD, Rusya ve İtalya ile, toplam ithalatın yüzde 57,9'unu ise Rusya, Ukrayna, ABD, Malezya ve Almanya ile gerçekleştirdi.

ihracat, toplam ihracatımızın yüzde 35,8'ini oluşturdu.

Ülkelere göre en çok ihraç ettiğimiz ürünler Irak için un, tavuk eti, konserve domates; Almanya için fındık içi, ambalajlı fındık, fındık püresi; ABD için elma suyu, soya fasulyesi ve sakızlı, jöleli şekerler oldu.

Ülke bazında ithalat verileri incelendiğinde, 2022 yılının ilk 2 ayında en fazla ithalat yaptığımız ülkeler Rusya (749 milyon dolar), Ukrayna (512 milyon dolar), ABD (310 milyon dolar), Malezya (184 milyon dolar) ve Almanya (126 milyon dolar) oldu. Bu 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 57,9'unu oluşturdu. Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 2 ülkenin, şu anda savaşta olan Rusya ve Ukrayna olması dikkat çekti. Bu 2 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 38,8'ini oluşturdu.

İthalatta öne çıkan ürünler Rusya için buğday, ham ayçiçek yağı ve arpa; Ukrayna için dane mısır, buğday ve arpa; ABD için soya fasulyesi, etilen glükol ve DDGS (kurutulmuş damıtık tahıl ve çözünür maddeleri) oldu.

Türkiye en büyük 20 ekonomiden düşüyor

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF)

Nisan ayında Dünya Ekonomik Görünüm Raporu ile birlikte yayınladığı verilere göre, 2020 yılında dünyanın 19. büyük ekonomisi olan Türkiye, 2022 yılında 692,4 milyar dolarlık milli geliriyle dünyada 23. sıraya gerileyecek.

Dünyanın en büyük ekonomileri listesinde Türkiye, 2000 yılında 17. sırada yer almış, 2001 krizinin etkisiyle 2002 yılında 21. sıraya gerilemişti. 2021 yılında yeniden 806,8 milyar dolarlık geliriyle 2002'deki sırasına gerileyen Türkiye'nin, 2022'de biraz daha geriye düşmesi bekleniyor.

Dolarda artış beklentisi

IMF, 2021 yılında 7 trilyon 154 milyon TL olan Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasılası (GSYH), 2022 yılında 11 trilyon 335 milyar TL'ye yükselecek. Bu dönemde dolar bazında GSYH ise 806,8 milyar dolardan 692,4 milyar dolara

IMF'nin 2022 tahminleri		
Sıra	Ülke	Milli gelir (milyar \$)
1	ABD	25.347
2	Çin	19.912
3	Japonya	4.912
4	Almanya	4.257
5	İngiltere	3.376
6	Hindistan	3.291
7	Fransa	2.937
8	Kanada	2.221
9	İtalya	2.058
10	Brezilya	1.833
11	Rusya	1.829
12	Güney Kore	1.805
13	Avustralya	1.748
14	İran	1.739
15	İspanya	1.436
16	Meksika	1.323
17	Endonezya	1.289
18	S. Arabistan	1.040
19	Hollanda	1.014
20	İsviçre	842
21	Tayvan	841
22	Polonya	700
23	Türkiye	692

gerileyecek.

Bu hesaba göre, IMF, 2021 yılında 8,87 olan ortalama dolar/TL kurunun, 2022 yılında ortalama olarak 16,37'ye yükselmesini bekliyor. Dolar/TL'nin 1 Ocak-19 Nisan arasındaki ortalamasının 14,01, 20 Nisan kurunun da 14,67 olduğu düşünüldüğünde, yılın kalanında IMF dolar kurunda ciddi bir yükseliş bekliyor.

Büyüme ve enflasyon tahminleri

IMF, Türkiye için 2022 yılı büyüme tahminini yüzde 3,3'ten yüzde 2,7'ye düşürdü, 2023 için büyüme tahmini ise yüzde 3 oldu. Türkiye'de 2022 yılında tüketici enflasyonunun ortalama yüzde 60,5 olacağını tahmin eden IMF'nin 2023 yılı için tahmini ise yüzde 37,2 oldu.

Bunun yanı sıra, 2022 yılı sonu için işsizlik tahmini yüzde 11,3, 2023 yılı sonu için yüzde 10,6 oldu. Raporda, Türkiye'de cari dengenin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'ya oranının 2022'de eksi yüzde 5,7, 2023 yılında ise eksi yüzde 2 olacağı kaydedildi.

Merkez Bankası faizi bu ay da sabit tuttu

2021 yılı Aralık ayından bu yana politika faizini yüzde 14'te sabit tutan Merkez Bankası, Nisan ayında da bir değişikliğe gitmedi. Geçtiğimiz yıl Aralık ayında yüzde 15'ten yüzde 14'e

düşürülen faiz, üst üste dördüncü ayda da sabit bırakıldı. Söz konusu kararlar ilgili olarak Para Politikası Kurulu

(PPK) açıklamasında, devam eden Rusya-Ukrayna Savaşı'na dikkat çekti ve "Küresel barış ortamının yeniden tesis edilmesi ve enflasyonda baz etkilerinin de ortadan kalkmasıyla dezenflasyonist sürecin başlayacağı öngörülmektedir" denildi.

Cari açık Şubat'ta 5,15 milyar dolar

Cari işlemler açığı, Şubat'ta bir önceki yılın aynı ayına göre 2 milyar 707 milyon dolar artarak 5 milyar 154 milyon dolar oldu. Türkiye'nin 12 aylık cari işlemler açığı

21 milyar 845 milyon dolar olarak kayıtlara geçti. Bu gelişme, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının enerji ithalatındaki sert büyümeyle 3 milyar 902 milyon dolar artarak 6 milyar 3 milyon dolara yükselmesi etkili oldu. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise bir önceki yılın aynı ayında 624 milyon dolar fazla vermişken, bu ay 2 milyar 167 milyon dolar fazla verdi.

Enerji faturası yüzde 181,8 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı tarafından oluşturulan geçici dış ticaret istatistiklerine göre, 2022 yılı Şubat ayında Türkiye'nin toplam ithalatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde

44,5 artarak 27 milyar 885 milyon dolar oldu. Bu tutarın 7 milyar 763 milyon dolarlık kısmını, enerji ithalatı

olarak özetlenen "mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" oluşturdu. Geçen yılın Şubat ayında bu rakam 2 milyar 754 milyon dolar olarak kayıtlara geçmişti.

Kısa vadeli dış borç 176,4 milyar dolar

Merkez Bankası'nın açıkladığı veriye göre, Türkiye'nin kısa vadeli dış borç stoku yüzde 8,5 artarak 130,5 milyar dolar oldu. Bu rakama uzun vadeli olup da vadesine 1

yıl veya daha az kalmış 45,9 milyar dolarlık dış borç da eklenince, önümüzdeki 1 yıl içinde ödemesi gereken dış borçların toplamı

176,4 milyar dolar oldu. Şubat sonu itibarıyla, bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku yüzde 6,2 oranında artarak 54,7 milyar dolar olurken, diğer sektörlerin kısa vadeli dış borç stoku yüzde 7,6 oranında artarak 46,0 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

İmalat sanayinde daralma sinyali

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), Mart 2022 döneminde ilk kez 50 seviyesinin altına inerek 49,4 olarak gerçekleşti. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçları, Şubat'ta 50,4 olmuştu. Böylece endeks son 10 ayda ilk kez eşik değeri 50'nin altında kaydedildi. Mart'ta yavaşlama eğilimi üretimde 4, yeni siparişlerde ise 6 aya ulaştı.

Sanayi üretimi artışı beklentilerin üzerinde

Sanayi üretimi, Şubat ayında yıllık bazda yüzde 13,3 ile beklentilerin üzerinde artış kaydetti. Aylık artış ise yüzde 4,4 oldu. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, bir önceki yılın aynı ayına göre; madencilik ve taşocakçılığı endeksi yüzde 6,1, imalat sanayi endeksi yüzde 14,4 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım endeksi yüzde 4,9 arttı. Aylık bazda ise madencilik ve taşocakçılığı endeksi yüzde 3,0 azalırken, imalat sanayi endeksi yüzde 5,1 artış kaydetti.

İkinci çeyrekte ihracat beklentisi arttı

Ticaret Bakanlığı'nın 2022 yılı ikinci çeyreğine ilişkin Dış Ticaret Beklenti Anketi'ne göre, İhracat Beklenti Endeksi, bir önceki çeyreğe göre 5,5 puan yükseldi. İlk çeyrekte 115,8 olan endeks, bu yılın ikinci çeyreğinde 121,3 seviyesine çıktı. Endeks, geçen yılın aynı dönemine göre ise 10,7 puan azaldı. Yılın ikinci çeyreğinde; gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi ve ihracat sipariş beklentisi endeksi artış yönünde, şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyi ve son 3 aydaki ihracat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler azalış yönünde etkilendi.

İthalat Beklenti Endeksi azaldı

Bu yılın ikinci çeyreğine ilişkin İthalat Beklenti Endeksi, ilk çeyreğe kıyasla 8,2 puan azalarak 110,6 seviyesinde gerçekleşti. Endeks geçen yılın aynı dönemine göre de 1 puan azaldı. İthalat Beklenti Endeksi'ni; gelecek 3 aya ilişkin ithalat beklentisi ve şu anda kayıtlı ithalat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler azalış yönünde, gelecek 3 aya ilişkin ithalat birim fiyatı beklentisi ve son 3 aydaki ithalat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler de artış yönünde etkilendi.

Şubat'ta işsizlik yüzde 10,7

Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre 178 bin kişi azalarak 3 milyon 579 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,5 puanlık azalış

ile yüzde 10,7 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 9,3 iken kadınlarda ise yüzde 13,4

olarak tahmin edildi. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,6 puanlık azalış ile yüzde 20,7 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 17,7, kadınlarda ise yüzde 26,5 düzeyinde.

İstihdam oranı değişmedi

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre 90 bin kişi artarak 30 milyon 6 bin kişi, istihdam oranı ise değişim göstermeyerek yüzde

46,6 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 64,0 iken kadınlarda yüzde 29,6 olarak gerçekleşti. İşgücü 2022 yılı Şubat ayında

bir önceki aya göre 87 bin kişi azalarak 33 milyon 585 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,2 puanlık azalış ile yüzde 52,2 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 70,6, kadınlarda ise yüzde 34,2 oldu.

İnşaat maliyetlerinde yüzde 90,27 artış

İnşaat maliyet endeksi Şubat'ta bir önceki aya kıyasla yüzde 5,73, yıllık bazda yüzde 90,27 yükseldi. Aylık bazda malzeme endeksi yüzde 7,56, işçilik endeksi yüzde 0,23

arttı. Yıllık bazda da malzeme endeksi yüzde 113,27, işçilik endeksi yüzde 41,38 artış gösterdi. Bina inşaatı

maliyet endeksi, Şubat'ta bir önceki aya göre yüzde 5,82, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 87,91 yükseldi. Malzeme endeksi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 110,44, işçilik endeksi yüzde 41,29 artış kaydetti.

Güven endeksleri tüm sektörlerde düştü

TÜİK verilerine göre, mevsim etkilerinden arındırılmış hizmet sektörü güven endeksi Şubat'ta 118,7 iken Mart'ta 113,3 değerini aldı. Hizmet sektöründe geçen

aya göre, son 3 aylık dönemde iş durumu alt endeksi yüzde 5,3, son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep alt endeksi

yüzde 6,2, gelecek 3 aylık dönemde ise hizmetlere olan talep beklentisi alt endeksi ise yüzde 7,2 azaldı. İnşaat sektöründe de yüzde 2 düşüş görüldü. Perakende ticaret sektörü güven endeksi Şubat'ta 119,8 iken Mart'ta 116'ya geriledi.

Resmi enflasyon yüzde 60'ı aştı

Türkiye'de enflasyon Mart'ta aylık yüzde 5,46 arttı ve yıllık enflasyon Şubat ayındaki yüzde 54,44 seviyesinden yüzde 61,14'e yükseldi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı yıllık yüzde 61,14 tüketici enflasyonu, Mart 2002'deki yüzde 65,1'lik enflasyonun ardından görülen en yüksek seviye.

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın etkisiyle enerji emtiaları fiyatlarındaki sert yükseliş ve gıda da KDV indirimlerine rağmen önlenemeyen fiyat artışları ile tüketici enflasyonu 20 yılın zirvesinde çıktı. Üretici enflasyonu ise üç haneli olmaya devam ediyor.

Kurumlar Vergisi mükellefi 1 milyon

Türkiye'de Kurumlar Vergisi mükellefi sayısı bu yılın Mart ayı itibarıyla ilk defa 1 milyonu aştı. Gelir İdaresi Başkanlığı verilerinden yapılan derlemeye göre,

Türkiye'de Mart ayı itibarıyla yıllık bazda tüm vergi türlerinde faal mükellef sayıları arttı. Kurumlar Vergisi mükellefi sayısı,

Mart'ta geçen yılın aynı ayına göre 65 bin 741 kişi (yüzde 7) artarak 1 milyon 5 bin 416 kişi oldu. Söz konusu mükelleflerin 380 bin 756'sı İstanbul'da, 104 bin 215'i Ankara'da, 62 bin 176'sı İzmir'de kayıtlı bulunuyor.

Dünya Bankası'ndan Türk tarımına destek

Dünya Bankası, Türkiye'nin tarım sektörünü desteklemek için 341,27 milyon dolar tutarında bir krediyi onayladı. Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Tarımsal Büyüme Projesi

(TUCSAP) yaklaşık 14 milyon hektarlık bir alanı kapsayan toprak ve arazi bilgilerinin daha iyi toplanmasına

ve kullanılmasına, hayvan hastalıkları takip ve teşhis olanaklarının geliştirilmesine ve kaynak verimliliğini iyileştirmek ve zararlı karbon emisyonlarını azaltmak için kullanılan teknolojilerin uygulamaya konulmasına yardımcı olacak.

DTÖ büyüme beklentisini düşürdü

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Rusya-Ukrayna savaşı ve Çin'de tekrar başlayan Covid-19 kısıtlamaları nedeniyle 2022'de küresel mal ticaretine ilişkin büyüme

beklentisini yüzde 4,7'den yüzde 3'e indirdi. DTÖ'nün, küresel ticaretin görünümüne ilişkin Nisan ayı raporunda,

2023'te yüzde 3,4 büyüme öngörüsüne yer verirken, bu tahminlerde Rusya-Ukrayna Savaşı'nın gidişatına ilişkin belirsizlik nedeniyle revizyon olabileceği vurgulandı. 2023'te küresel büyüme tahmini de yüzde 4,2'den yüzde 2,8'e düşürüldü.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Türkiye'nin makro-ekonomik dengede enflasyon, döviz kuru ve finansman kalitesi gibi sorunlara dikkat çeken ekonomistler, yapısal reformlar ve TCMB rezervlerinin güçlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

*Ertelemediğin,
yapılmayabilir*

Şeref Oğuz

Bir iş ya da oluşun, bir eylemin içinden geçmekte olduğu, geçtiği veya geçeceği süreye zaman diyoruz. İşi akışına bırakırsın çözümü zamana bırakmış olursun. Ve usulca fışıldadı zaman; "bana bırak..."

Zaman, her zihin için farklı akar; 10 yılın değerini, yeni boşanmış çifte sor, 3 yılın değerini ayrılmış âşıklara sor, 1 yılın değerini sınavı başaramamışa sor, 9 ayın değerini hamile kadına, 1 günün değerini hasta yatağındakine, 1 dakikanın değerini uçağı kaçırana, 1 saniyenin değerini olimpiyattaki gümüş madalyaya sor...

Zamanın coğrafyası vardır. Her kültür, zamanı farklı algılar... İsviçre'de akrep ve yelkovan bir yere geldiğinde toplantı başlar, bir yere geldiğinde

de biter. Dünyanın en hassas saatlerini zaten onlar yaparlar.

Londra'da 10 dakika geciksen dahi "zamanındasın." New York'ta 15 dakika, Antep'te 25, Ankara'da 45 dakika gecikme dahi zamanında başlamaktır toplantıya... Oysa Arap ülkelerinde randevulaştığınız gün buluşamayabilirsiniz de...

Zamanın bildik tanımı, herkes tarafından bilinen ama tanımlanması karmaşık olmaktadır. Bilimsel tanımı, geçmişten günümüze, geleceğin ilerleyişidir. En, boy, yükseklik boyutlarından oluşan uzayın zaman içinde yol almasıyla oluşan 4'ncü boyutun tanımıdır.

Zaman, ertelenebilir mi? Zaman içinde ilerlemek mümkün ama geriye gelmek ancak anılar üzerinden gerçekleşebilir. Zaman hiç kimseyi beklemez, içinde ilerlersin. Bu yüzden zamana bırakma. Yap ya da yapma ama zamana bırakma...

Zamanı yöneten dünyayı yönetir. Ömrün doldurman gereken muazzam bir zaman boşluğu ise, ziyandasın. Yaşıyorsan yaşlanmıyorsun... Zamana bakışın seni evrende ayırtacaktır.

Sözü Şeyh Galib bitirsin; "Geçti gün ferdayı ko sâat bu sâat dem bu dem." (Dün geçti, yarın gelir mi gelmez mi belli değil; saat bu saattir, an bu an...)

ABD Merkez Bankası (FED), 15-16 Mart'ta yapılan Federal Açık Piyasa Komitesi'nin (FOMC) son toplantısına ilişkin tutanakları yayınladı. Faiz artırımlarında ve bilanço daraltmada yol haritası önemli ölçüde netleşti. Tutanaklar piyasaların korkusunu ve endişelerini haklı çıkartacak düzeyde şahindi ve beklenen etkiyi yaptı.

FED üyelerinin enflasyon beklentileri yükselirken büyüme tahminleri aşağı geliyor. Bütün üyelerin faizlerin daha hızlı artırılmasında, bilançonun da daha büyük dilimler halinde küçültülmesinden yana oldukları anlaşılıyor. ABD'de Mart ayı itibarıyla enflasyon yüzde 8,5. Ancak enflasyon burada da durmayacak, faiz artı-

Piyasalar iki acı hapi nasıl yutacak?

Abdurrahman Yıldırım

rımlarına rağmen çift haneye çıkacak gibi. Tutanaklardan FED üyelerinin Mart ayındaki toplantıda 50 baz puan faiz artırım niyeti varken, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yarattığı belirsizlikten dolayı bundan imtina ettiği ve 25 baz puanla işe koyulduklarını öğrendik. Tutanaklarda "Komite üyeleri geçtiğimiz ay 50 baz puan artırımını güçlü şekilde değerlendirdiler" denilirken, 50 baz puan artırım bundan sonraki her toplantıda gündeme gelecek gibi. Politika faizinin yılsonunda yüzde 2,5'e çıkacağı tahmin ediliyor. Gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ise o zamanki şartlara bağlı. Hem faiz artırımını hem de bilanço azaltılarak para politikasının sıkıştırılmasıyla piyasalar iki acı hapi nasıl yutacak?

Keynes, "Savaşı nasıl finanse etmek lazım?" (How to pay for the war?) başlıklı politika notunu 1940 yılında yazmıştı. İngiltere'nin bir yandan başlayan savaşı sürdürürken öte yandan milletin de karnını doyurmak için ne yapması gerektiğini somut olarak tartışıyordu, üstat. Aslında politika notunun amacı, tüm zorluklarına rağmen, İngiltere'nin başlayan savaşı sürdürülebilir kılmak için nasıl bir ekonomi politikası izlemesi gerektiğinin altını çizmekti.

"Savaşı çabucak bitirmenin yolunun uzun süre dayanmaya imkan verecek bir plan"dan geçtiği varsayımına dayanan çalışmanın asıl amacı ise karar alıcıların kafasında "berraklık" yaratmaktı. Savaş sürecinin

Türkiye'nin tarımdaki problemi nedir?

Güven Sak

getireceği eşitsizlikler düşünülürken ancak sosyal adalete dayalı, nimet külfet dengesini dikkate alan, somut bir plan zihinlerde gerekli açıklığı sağlayabilir ve dayanma gücünü artırabilirdi. Doğrusu ya, şimdilerde de benzer bir dönemden geçiyoruz. İhtiyacımız tam da o zihinlerdeki berraklık. Siz, Soğuk Savaş'tan kalma Biden'ın tanımladığı ayrımlara bakmayın. İşin aslını merhum İsmail Türk hocamın söylemeyi sevdiği gibi söylersem: Heybesinde satacak pamuğu olanlarla olmayanlar diye ayrışacağız. Çin ve Hindistan ilk grupta, Rusya ise ikinci grupta yer alıyor. Zihinlerdeki berraklığa en çok ihtiyaç duyduğumuz bugünlerde hatırlatmış olayım.

Isaac Newton, gelmiş geçmiş en büyük bilim insanlarından birisi olarak kabul ediliyor.

Newton'un Eylemsizlik Yasası'na göre, "Bir cisim üzerine dengelenmemiş bir dış kuvvet etki etmedikçe, cisim hareket durumunu (durağanlık veya sabit hızlı hareket) korur." Yılın başında TÜFE Endeksinin 100, faizlerin de 0 olduğunu varsayalım. Enflasyonu etkileyecek risk artışı gibi bir değişiklik olmazsa Newton'un birinci hareket yasasına göre ikinci ayda da endeks 100 düzeyinde devam edecek, faizler de sıfır düzeyinde kalacaktır.

Newton'un Kütle ve Hızlanma Yasası'na göre, "Bir cismin momentumundaki değişim, cisim üzerine uygulanan itme ile orantılıdır ve

Newton yasalarının enflasyona uygulanması

Mahfi Eğilmez

itmenin uygulandığı düz doğru boyunca meydana gelir." Bu yasayı enflasyon açısından şöyle formüle edebiliriz: Risk artışı ne kadar yüksekse enflasyondaki artış da o kadar yüksek olur.

Newton'un Üçüncü Hareket Yasası, bir cisme kuvvet uyguladığında cisme ne olduğunu açıklar: "Her etkiye karşılık eşit büyüklükte ve zıt bir tepki vardır." Risk artışı nedeniyle ortaya çıkan enflasyonu, yeniden eylemsizlik konumuna geri itebilmek için ona eşit güçte bir faiz uygulamak gerekir.

Ekonomi, içinde insan unsuru olduğu için, fizik bilimlerden farklı olarak beklentilere faz-

lasıyla açık bir bilim dalıdır. Faiz, beklentilerle aynı yönde belirlenmezse ek belirsizlik yaratarak enflasyonu daha da yükseltebilir.

Bilindiği üzere kur ko- rumalı mevduat (KKM) uygulaması 21/12/2021 tarihinde başladı. Bu uygulamanın maliyeti bir bölümü ile bütçe açığı yaratacak (Hazine'nin ödeyeceği kısımla) TCMB'nin ödeyeceği kısım ise bütçeye ek maliyet getirmeyecek, ancak doğrudan parasal genişleme anlamına geldiğinden enflasyonu arttıracaktır.

KKM uygulaması dö- vize endeksli bir varlık. Türkiye'nin döviz pozisyonu açığındaki riskler her geçen gün artıyor. İhracattaki artış hızı ithalattaki artış hızının altında kaldığından dış ticaret açığının azaltılacağı iddiası da gerçekleşmiyor. TCMB'nin cari fazla verileceği varsayımı da havada kalmaya devam ediyor. Piyasada

KKM uygulamasının yarattığı riskler

M. Saim Uysal

oluşan uzun vadeli tahvil faizleri de faizlerin düşürüleceği hipotezine rağmen son 17 yılın rekor seviyelerine çıktı. KKM (örtük dolarizasyon uygulaması), yüksek kur garantilerinin ödenmesi için gerekli borçlanmanın da hem tutar hem de maliyet yönünden arttırıcı etkisini bünyesinde barındırıyor.

İşin en ilginç tarafı ise TCMB'nin para politikası çerçevesinde liralasma adı altında milli para TL'nin döviz kuruna endekslemesini fiyat istikrarı politikası olarak sunması. Uygulamanın beklentileri ve fiyatlamaları bozduğunu, enflasyonun

yüzde 60'lara yaklaştığı ortamda hala cari açığın kapanacağı, enflasyonun düşmeye başlayacağı beklentisi içinde olması.

Ödemeler dengesiyle ilgili iki olumsuzluk söz konusu: Cari açık hızla artıyor ve açığın finansman kalitesi bozuluyor. Yabancı döviz getirmediği gibi tam tersine döviz çıkarıyor. Bu yüzden açık borçlanarak ve rezerv kullanılarak finanse ediliyor. Cari dengede Şubat'ta 5,2 milyar dolar açık verildi, iki aylık açık 12,1 milyar dolara, Şubat sonundaki yıllık açık ise 21,8 milyar dolara ulaştı.

Sayıları tek başına değerlendirmek yeterli olmayabilir; o yüzden büyük fotoğrafa bakmak gerekir.

Gidişat iyi değil. Her

ne kadar yıllıklandırılmış açık 2021 yılının Şubat ayındaki düzeyin altındaysa da eğilim artış yönünde. Yıllık açık Kasım ve Aralık'ta yaklaşık 14 milyar dolara kadar geriledikten sonra yeniden hızla artmaya başladı ve Ocak sonunda 19 milyar doları aştı, Şubat sonunda da 22 milyar dolara dayandı. Geçtiğimiz günlerde açıklanan Mart ayı dış ticaret verilerine dayalı olarak yapılan hesaplamalar, Mart sonundaki yıllık açığın 26 milyar doları bulacağını gösteriyor.

Finansman kaynağı borç

Hani fiyat endeksleriyle ilgili bir şehir efsanesi vardır ya... Fiyatların zincir, takoz, pinpon topu gibi halkın kullanmadığı ürünlerle hesaplandığı efsanesi. Gerçek böyle değil ama bu algıyı zihinlerden söküp atmak mümkün olmuyor. Endekisle ilgili bu algı muhtemelen gerçeği çarpıtmayı amaçlayanların yanlış bilgilendirmesine dayanıyor. Size bir bilgi veriliyor; yanlış olduğunu bilmediğiniz için de inanıyorsunuz.

Ama cari işlemler açığıyla ilgili "Ya finanse edemezsek" diye özetlenebilecek şehir efsanesinin doğru olamayacağını görmek için fazla bilgili olmaya ihtiyaç yok. Çünkü önce açık verilip sonra bu açık finanse edilmez. Önce finansman sağlanır, sonra açık verilir.

Cari açığın finansmanı borç

Alaattin Aktaş

Bunu günlük yaşamınızdan düşünün, önce finanse etmezseniz, bir simit bile alamazsınız.

Gelelim bu yıl cari dengede yaşananlara... "Ya finanse edemezsek" yanlışlığına özellikle vurgu yapma gereği duyduk, çünkü yüksek açıklar verildikçe hala zaman zaman "Acaba bunu finanse edebiliyor muyuz" sorusu ortaya atılıyor.

Açığı vermişsek, zaten finanse etmişizdir. Önemli olan o finansmanın kalitesidir. Örneğin Şubat'ta 5,2 milyar dolar açık vermişiz. Peki bu açık nasıl finanse edilmiş? Üstünde durulması

gereken bu.

Finansmanın kalitesine vurgu yaptık. Örneğin yabancılar Şubat ayında doğrudan yatırım yapmak için döviz getirmek yoluyla mı bize finansman sağlamış? Nerede? Şubat'taki doğrudan yatırım yalnızca 4 milyon dolar. Milyar değil, milyon! Yani doğrudan yatırım yok gibi. Yabancılar portföy yatırımı mı yapmış? Tam tersine, Türkiye'deki varlıklarını net olarak 765 milyon dolar eksiltmişler.

Peki, 5,2 milyar dolarlık cari açığı nasıl finanse etmişiz? İki kaynaktan; borçlanarak ve rezerv kullanarak... Şubat'ta net 4,2 milyar dolar borçlanmışız, 2,2 milyar dolar da rezervden kullanmışız ve finansmanı böyle sağlamışız. İki aylık dönem toplamında da durum pek farklı değil.

İYİ Parti yetkililerinden İAOSB Yönetimine ziyaret

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu'nu ziyaret eden İyi Parti Kalkınma Politikaları Başkanı Prof. Dr. Ümit Özlale, İyi Parti Ekonomi Politikaları Başkanı Prof. Dr. Bilge Yılmaz ve İyi Parti Teknoloji Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Danışmanı Murat Cem Özdemir, sanayiye yönelik yürüttükleri projeler hakkında bilgi verdiler.

Verimlilik odaklı ihracata dayalı bir ekonominin katma değerli üretim ile sağlanabileceğini vurgulayan Özlale, bununla ilgili teknolojik alt yapıyı geliştirecek projelere yer verdiklerini söylerken Ar-Ge yatırımı yapacak firmalara da ayrıca destek olacaklarını belirtti.

Türkiye ekonomisinin sanayiciler üzerindeki etkilerini ele alan Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş, "İhracatı arttırmak için yüksek teknolojiye verilen teşviklerin artması ve bu doğrultuda da sanayicinin

önünün açılması gerekir" dedi.

Sanayinin gelişmesine katkı sağlayacak en önemli konunun eğitim olduğunu belirten Yönetim Kurulu Başkan Vekili M. Fatih Uysal, gelişmesi ve tanınması istenen bölgelere üniversite kurulmasının en

faydalı adımlardan biri olacağını ifade etti. İleride Türkiye ekonomisine yön verecek meslek liseleriyle ilgili bugünkü algının da yanlış olduğuna değinen Uysal, en kısa zamanda bu izlenimin düzeltilmesi gerektiğinin önemle altını çizdi. Genel ekonomik

İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı Uğurtaş, ihracatı arttırmak için yüksek teknolojiye verilen teşviklerin artması ve bu doğrultuda sanayicinin önünün açılması gerektiğini söyledi.

durum, enerji ve ara eleman ihtiyacını değerlendiren Özlale, enerji ve elektrik üretiminin daha verimli hale gelmesi için adımlar atacaklarını bildirirken, ara eleman ihtiyacını gidermek için de öğrencilere lise eğitimlerinin ardından 16-18 ay boyunca sürecek beceri programları planladıklarını söyledi.

Nijerya'dan yatırım çağrısı

Nijerya Merkez Bankası Başkanı Nnaji, beraberinde 22 kişilik bir heyetle İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'ni ziyaret etti, İzmirli sanayicilere, "Yatırımcı dostu olan ülkemize tüm üreticileri bekliyoruz" dedi.

Bölge katılımcılarından Petrofer

A.Ş.'nin sahibi, aynı zamanda Güney Afrika Cumhuriyeti İzmir Fahri Başkonsolosu Tamer Taşkın'ın

öncülüğünde, Nijerya Merkez Bankası Başkanı Ozoemena Scholastica Nnaji'nin liderlik ettiği 22 kişiden oluşan heyet, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'ne (İAOSB) iş ziyareti yaptı.

Basın ve Halkla İlişkiler Şefi Meryem Yazıcıoğlu ve Proje İş Geliştirme Memuru Emrah Demirağ, heyete yaptıkları sunumda Bölge'de yürütülen faaliyetler hakkında bilgi verirken, İAOSB'nin öncü projelerini detaylandırdılar. İAOSB'nin eğitim ve yeşil OSB başlıkları altında yürüttükleri son dönem projelerini aktaran yetkililer, Bölgenin güneş enerjisi, atık su geri kazanım ve eko-endüstriyel park projelerine de değindiler.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) yetkililerinin de kurumları hakkında bilgi verdikleri toplantıda, İAOSB katılımcılarından Esen Plastik San. Tic. A.Ş., Havatek Makina San. ve Tic.

A.Ş. ve Cemdağ Aydınlatma San. ve Tic. A.Ş. firmalarının üst düzey yöneticileri de üretim ve pazar ağlarına ilişkin sunumlarını gerçekleştirdiler.

Nijerya Merkez Bankası Başka-

nı Ozoemena Scholastica Nnaji de, "Ülke olarak çeşitli sektörlerde ihracatımız ve avantajlı olduğumuz petrol rezervlerimiz var. Nijerya'nın 250 milyonluk bir nüfusu var ve bu nüfusun tüketici kısmı her geçen gün büyümekte. Dolayısıyla yabancı yatırımcılar için potansiyelimiz mevcut. Yatırımcı dostu olan ülkemize tüm üreticileri bekliyoruz" diyerek firmalar ile iş birliği yapmaktan memnuniyet duyacaklarını söyledi.

Abdurrahman
ŞENOL

Mesafeli sözleşmelerde cayma hakkı

Tüketici, sözleşmenin kurulmasından malın teslimine kadar olan süre içinde cayma hakkına sahip olup, 14 gün içerisinde herhangi bir gerekçe göstermeden üründen cayabilir.

Mesafeli sözleşme; satıcı veya sağlayıcı ile tüketicinin eş zamanlı fiziksel varlığı olmaksızın, mal veya hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu ana kadar ve kurulduğu anda dahil olmak üzere telefon, internet vs. gibi uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmedir. Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, mesafeli sözleşmelerin usul ve esaslarını düzenleyen yasal hükümlerdir. Bu yasal düzenlemeler uyarınca konu ile ilgili temel şartlar; ön bilgilendirme yükümlülüğü, tüketicinin cayma hakkı, mesafeli satış sözleşmesinin ifası ve teslimata ilişkin yükümlülükler ile bilgilerin saklanması ve ispat yükümlülüğü başlıklarında düzenlenmiştir. Ancak e-ticaretin konusu finansal hizmetler, konut

kiralama, paket turlar, bahis, çekiliş, piyango ve benzeri şans oyunlarına ilişkin hizmetler ve mevzuatta sayılan diğer hususları barındırıyorsa Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği uygulanamaz.

Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği hükümleri kapsamında en çok uyumsuzluk doğuran hususlar tüketicinin cayma hakkına ilişkin düzenlemelerdir. Tüketicinin 14 gün içerisinde herhangi bir gerekçe göstermeden ve cezai şart ödemediği sözleşmeden cayma hakkı bulunmaktadır. Bu sürenin başlangıcı hizmet ifasına ilişkin sözleşmelerde sözleşmenin kurulduğu gün; mal teslimine ilişkin sözleşmelerde ise tüketicinin veya tüketici tarafından belirlenen üçüncü kişinin malı teslim aldığı gün başlamaktadır. Ancak tüketici, sözleşmenin kurulmasından malın teslimine kadar olan süre içinde de cayma hakkını kullanabilmektedir. Satıcı ve sağlayıcının, tüketiciyi cayma hakkına ilişkin olarak bilgilendirdiğini ispat etmesi

gereklidir. Tüketici cayma hakkına ilişkin satıcı veya sağlayıcı tarafından yeteri kadar bilgilendirilmezse, bu hakkı kullanmak için düzenlenen 14 günlük süre ile bağlı değildir.

Tüketicinin siparişi onaylamadan hemen önce, verilen siparişin ödeme yükümlülüğü anlamına geldiği hususunda mevzuatta gösterilen şekilde bilgilendirilmesi gerekir. Tüketicinin mevzuatta belirtilen söz konusu şekilde ön bilgileri edildiğinin kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun olarak teyidinin sağlanması zorunlu olup aksi halde tüketicinin siparişi ile bağlı olmaması sonucu doğar. Ön bilgilendirme yükümlülüğü yerine getirilmezse cayma hakkı süresi bir yıl olarak değerlendirilir. Ne var ki çabuk bozulabilen ve son kullanma tarihi geçebilecek mallar ya da tüketicinin istekleri veya kişisel ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan mallara ilişkin sözleşmelerde cayma hakkı kullanılamaz. Şirketler bu hususları özellikle Mesafeli Satış Sözleşmesi'nde belirtmelidirler.

Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim cayma hakkı süresi olan 14 gün dolmadan, yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile

satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmesi gerekmektedir.

Kalıcı veri saklayıcısı, Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği 4. maddede tanımlanmış olup, tüketicinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkan veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı ifade eder.

Cayma hakkının kullanılması durumunda tüketici malı 10 gün içinde satıcının belirtmiş olduğu kargo firması ile ücretsiz olarak iade etmeli ve satıcı da 14 gün içinde bedel iadesini yapmalıdır. Tüketici, cayma süresi içinde malı, işleyişine, teknik özelliklerine ve kullanım talimatlarına uygun bir şekilde kullandığı takdirde meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir. Satıcı veya sağlayıcı siparişini taahhüt ettiği süre içinde yerine getirmek zorundadır. Mal satışlarında bu süre 30 günü geçemez. Aksi takdirde tüketici sözleşmeyi feshedebilir.

Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesi yasal zorunluluk olduğu gibi e-ticaret şirketinin kalıcılığı ve müşteri memnuniyeti açısından da önemlidir.

5 metrekareden Türkiye’de ilk 3’e uzanan başarının adı

Metropol Un Ürünleri

Yıllar önce 5 metre-karelik dükkanda börek açan o minik ellerin hayalleri bir o kadar büyüktü... Bir gün 50 bin metrekare kapalı alanda üretim yapan Türkiye’nin öncü markalarından birine imza atacaktı. Hayal büyüktü, zordu ama oldu...

İçindeki ‘üretim sanayici olma, fabrika kurma’ hayaline hizmet etmesi için para biriktirmesi gerekiyordu. El lezzeti ve tarifleri o kadar iyiydi ki bir yandan kurduğu pastanesinde birbirinden lezzetli ürünlerle bilinirliğini artırıyor, diğer yandan Ege ve Akdeniz Bölgesi’nin önde gelen beş yıldızlı otellerinde kurduğu ekibin lideri olarak pastane şefliği yapıyordu.

Birikimlerini cebine koydu ve

Metropol Un Ürünleri, zincir marketlere ve önde gelen gıda firmalarına 4 ana ürün gamında üretim gerçekleştiriyor, Ponti markası ile de ihracatta söz sahibi olmayı hedefliyor.

1998 yılında peşinde koştuğu hayallerinin ilk adımını attı... 300 metrekarelik üretim tesisinde Metropol Un Ürünlerinin hikayesi, Fikret Yıldız’ın ise gerçeğe dönüşen hayalleri işte böyle başladı.

Tek başına çıktığı yolda bugün toplam 15 bin metrekare

kapalı alana sahip iki fabrikasında 180 çalışanla yol alan Yıldız, firmasını bugün Türkiye’nin dondurulmuş gıda ürünleri sektöründeki ilk üç oyuncusu arasına yazdırdı. 4 ana grupta 30 farklı çeşit ürüne imza atan Yıldız, bir yandan birbirinden kaliteli lezzetleri Türkiye’nin zincir marketleri ve öncü gıda firmaları için üretirken diğer yandan kendi markası olan ‘Ponti’ ile yeni dönemde atılıma geçmeye hazırlanıyor.

Farklı ürün gamına ait yeni tatları yurtiçi ve yurtdışından gelen öncü şeflerle reçetelendirerek sofralarımıza sunmaya hazırlanan Yıldız, ayrıca Ar-Ge çalışmalarını otomasyon sistemleri üzerinde de geliştirerek yeni makine parkurları ile yeni tatları üretmeyi planlıyor.

Marka başarısını ‘kaliteli hammadde, hijyenik üretim, huzurlu ve mutlu çalışan’ üçlüsüne bağlayan Yıldız’ın marka yolculuğunu, firmanın bugünlere gelmesinde büyük emeği olan, sektörünün duayenlerinden Metropol Un Ürünleri Genel Müdürü Adnan Öztabak’tan dinliyoruz.

● **Hikayenin en başına dönersek, bugünlere hangi yollardan geçilerek, nerelerden gelindi?**

Küçük bir dükkanda üretime başlayan Fikret Yıldız, ilerleyen yıllarda kendi pastanesini

işletirken, yaz aylarında da kendi kurduğu ekiple Ege ve Akdeniz bölgesinde sezonluk pastane şefliği yapıyordu. Asıl hedefi sanayici olmaktı. Bunun üzerine bir miktar birikimin ardından 1998 yılında İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde 300 metrekarelik bir tesiste dondurulmuş ürün üretimine başladı. Bu ilk adımdan 10 yıl sonra 5 bin metrekarelik kapalı alana sahip üretim tesisini satın alarak burayı üretim üssü haline getirdi. O dönemde fabrikamızda aylık 200 ton dondurulmuş ürün üretiliyordu. Bugün ise bu rakam bin 700 tona ulaştı. 2020 yılında bu miktar da yetmedi, bunun üzerine 10 bin metrekare alana sahip yeni fabrikamızın inşaatına başladık. Bugün toplam 15 bin metrekare kapalı alanda üretimlerimizi gerçekleştiriyoruz. Dondurulmuş unlu mamul üretiminde Türkiye'nin ilk 3 aktörü arasında yer alıyoruz.

● **Firmanız Türkiye'nin önde gelen tedarikçileri arasında yer alıyor. Hem bu işleyiş hem de kendi markanız**

olan Ponti ile ilgili gerçekleştirmeyi planladığınız atılımlar hakkında bilgi verir misiniz?

Metropol Un Ürünleri olarak zincir marketlere ve önde gelen gıda üreticisi markalarına 4 ana ürün grubunda üretim gerçekleştiriyoruz.

Yeni fabrikamızda tam kapasite ile üretimimizi hayata geçirdikten sonra aylık üretim miktarımız 5 bin tona kadar çıkacak. Ponti markamızın üzerinde yoğunlaşarak ihracat ayağında kendi markamız ile ilerlemeyi hedefliyoruz. Piyasadaki dalgalanmalar nedeni ile 2022 yılında çok agresif davranmayıp, daha temkinli adımlarla ilerlemek istiyoruz. Yolumuzu daha net görmeye başladığımız anda gerek kendi markamız gerekse tedarikçiliğini üstlendiğimiz zincir market markalarının ürün çeşitlerine ve pazarlamasına yönelik

çalışmalarımızı hızlandıracağız.

● **Firmanız kriz dönemlerini fırsata çevirerek ilerliyor. Özellikle pandemi sürecinde hem ekonomik hem de sosyal kısıtlamalar nedeni ile insanlar evde tüketime yöneldi. Pandemi sürecini nasıl geçirdiniz?**

2020-2021 dönemini ciddi bir büyüme ile kapattık. Ancak bu yılın daha durağan geçtiğini söyleyebilirim. Bu yıl piyasadaki dalgalanmalar nedeni ile tüketimde ciddi bir ivmeleme yaşanmadığını gözlemliyoruz. 2022 yılının ilk 4 ayında 2020'deki tüketim rakamlarına paralel ilerliyoruz. 2021 yılında çok ciddi bir büyüme sağladık. Şu anda da özellikle ev dışı tüketime bağlı satış kanallarında çok fazla

ürün talebi mevcut. Ancak bizim politikamız, daha emin adımlarla, yere sağlam basarak ilerlemek... Bu nedenle agresif atılımlar yerine daha sakin ve temkinli hareket ederek piyasalardaki dalgalanmanın durağanlaşmasını bekliyoruz.

Metropol Un Ürünleri Genel Müdürü Adnan Öztabak, geride kalan süreçte ciddi büyüme rakamlarına ulaştıklarını belirtirken, "Şu anda da çok talep var ama politikamız emin adımlarla ilerlemek" diyor.

● **Temel girdisi yağ ve un olan bir sektörün oyuncusu olarak hammadde fiyatlarındaki artışlar hakkında neler söylemek istersiniz?**

Un ve yağ bizim ana girdi kalemlerimiz. Son dönemde Rusya ile Ukrayna arasındaki krize bağlı olarak bu girdilerin hem tedariki hem de maliyetinde büyük sıkıntılar yaşamaya başladı. Bugün fiyat dalgalanmalarının yanı sıra tedarikte yaşanan sıkıntı da sanayici için bilinmezlik yaratıyor. Piyasaların öngörülebilir olması sanayici ve üretim tesisleri için çok önemlidir.

● **Ar-Ge çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?**

Her dönemde Ar-Ge'ye önem verdik. Bugün, yeni tesisle birlikte tatlı lezzetleri de içeren farklı ürünler için hazırlıklarımızı sürdürü-

yoruz. Manuel olarak yaptığımız dondurulmuş tost pizzanın üretimini otomasyona döndürme ile birlikte, otomasyon proses ekipmanlarının üretimi ve entegrasyonu konusu üzerinde de çalışıyoruz.

● **Ürün gamınız nelerden oluşuyor?**

Pizza, milföy hamuru, mantı ve börek ana grupları içinde toplam 30 farklı çeşit ürün imal ediyoruz.

● **Yeni lezzetleriniz neler?**

Kruvasan üretimini portföyümüze katmayı planlıyoruz. Yine farklı çeşit olarak elmali, vişneli pie ve farklı içeriklere sahip çeşitli kurabiyeler konusunda da çalışmalarımız var. Yeni tesisimizle birlikte yeni lezzetlerimizi de ürün çeşitlerimize ekleyeceğiz.

● **Tariflerinizin reçeteleri için kimlerle çalışıyorsunuz?**

Yurtiçi ve yurtdışında alanında öncü şeflerden ürünlerimizin reçetelerinin oluşturulması aşamasında destek alıyoruz. Yeni ürünlerimizin geliştirilmesinde, reçetelerin belirlenmesinde şeflerin katkıları ve gıda mühendislerimizin çalışmaları ile ilerliyoruz.

● **Çalışan sayınız firmanın büyümesine paralel olarak nasıl gelişim gösterdi?**

Ben, Metropol Un Ürünleri ailesine 2012 yılında katıldım. O zaman çalışan sayımız 60 iken, 2022 itibarıyla 26 beyaz yaka 154 mavi yaka çalışanımızla toplam sayımız 180'e ulaştı. Yeni tesisimizle birlikte bu sayının 300'leri bul-

Sürekli gelişim hedefiyle Ar-Ge'ye büyük önem verdiklerini vurgulayan Öztabak, "Hammadde kalitesi, kuruma bağlılıkla gerçekleştirilen üretimle birleşince başarı kaçınılmaz" diye konuşuyor.

masını hedefliyoruz.

● **Markanızı bu kadar başarılı kılan, 5 metrekareden bugün sizi 15 bin metrekare alana taşıyan temel ayaklar nelerdir?**

Hayal kuruyor ancak hayal satmıyoruz. Bir yandan 'kendimizi nasıl sürekli geliştiririz' sorusuna yanıt arıyor, diğer yandan ayaklarımızı yere sağlam basıyoruz. İşimizi yaparken ses yükselirse rahatsız oluruz. Hepimizin aynı gemide olduğunu biliyor, bu bilinçle hep birlikte yol alıyoruz. Kurum kültürümüzün bu kapsayıcılığı ve kucaklayıcı yaklaşımı çalışanlarımızın bağlılığını artırıyor. Mutlu çalışan verimliliğe ve toplam kaliteye katkı sağlıyor. Tedarik noktalarından başlayan tüketicinin tabağında sonlanan prosesin her aşamasında, uluslararası gıda güvenliği ve kalite standartlarına uygun gerçekleştirilen üretimle de başarı kaçınılmaz oluyor.

Tüm bunların yanı sıra tedarikçilerimizi ticari ortağımız olarak görür, girdi kalitesinden ödün vermediği müddetçe uzun yıllar iş birliğimize

devam ederiz. Uygun fiyat politikamızla, ürünlerimizin geniş bir tüketici kesimi tarafından erişilebilir olmasını sağlamamız da markamızı kuvvetlendiren bir başka ilkmemizdir.

● **Tazeye en yakın saklama şekli nedir?**

Temel gıda muhafaza yöntemleri; konserve, kurutma, salamura veya birtakım katkı ve koruyucularla +4 derecede saklama ve derin dondurmadır. Bunların içerisinde tazeye en yakın saklama şekli dondurmaktır. Derin dondurma yöntemiyle ürünün doğal yapısı bozulmadan ve dışardan herhangi bir katkı olmaksızın uzun süreli korunma sağlanır.

● **Dünyada dondurulmuş ürün tüketimi verileri nasıl? Derin dondurucuların hayatımıza girmesinin ardından ülkemizde de meyve-sebzeyi hatta pasta-böreği dondurmak oldukça yaygın hale gelmeye başladı.**

ABD’de yıllık dondurulmuş ürün tüketimi kişi başı 50 kilogram civarında. Avrupa ortalaması ise yıllık 30 kilogramlarda. Ülkemiz için çok sağlıklı veri yok elimizde ancak rakamın yıllık 5 kilogram civarında olduğu söyleni-

Adnan Öztabak: “Geçmişten bu yana aklımızda olan ve kurumsallaşma adına bir basamak olarak gördüğümüz halka açılma konusunu, yakın gelecekte gündemimize alabiliriz.”

yor. Bu rakam son yıllarda biraz daha artmış olabilir. Rakamlar, dondurulmuş ürün pazarının gelişmeye ve büyümeye açık olduğunun göstergesidir.

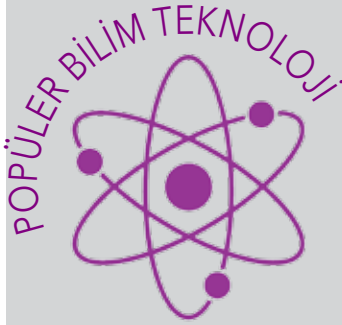
● **Halka açılma ile ilgili planlarınız var mı?**

Bu konuda kesinleşmiş bir kararımız yok, şu an konuyu araştırıyoruz. Şirket büyüklüğüne bağlı olarak bağımsız denetime tabiyiz. Bunun bir ileri adımı olarak halka açılmayı da düşünebiliriz. Geçmişten bu yana aklımızda olan ve kurumsallaşma adına bir basamak olarak gördüğümüz halka açılma konusunu yakın gelecekte gündemimize alabiliriz. Aceleci davranmadığımız bu konu üzerinde çalışmamız gerektiğini düşünüyoruz.

Gökhan SEZER

Teknolojide geri kalma ve dünya liderliğine ortak olma yolunda ilerleme gibi sebeplerden rahatsız olan ABD, Çin'e karşı ekonomi politikaları uygulamaya başladı. Çin ise büyümeye devam ediyor.

Çin'in yükselişi ve Çin-ABD ekonomik savaşı

Covid-19'un getirdiği yeni dünya düzeninde dijitalleşme ön plana çıkıyor. Salgın ile birlikte evlere kapanan insanlar öylesine teknolojiye bulaştı ki iş toplantılarından alışverişe kadar her şey ama her şey dijital ortamlara kaydı. Teknolojideki beklenmedik hızlı ve büyük değişim sonucu ortaya çıkan aşırı talep düzgün yönetilemedi ve ciddi tedarik

problemleri ortaya çıktı.

Bunlardan en önemlisi ve tarihe not düşülecek olanı tedarik problemi gibi gözüke de aslında altında başka problemler de yatan "çip problemi"ydi.

Çip problemi ortalığı kasıp kavururken ve teknoloji pazarında büyük bir kısıt olarak ortaya çıkarken evlere kapanan insanların kullandığı teknolojilerin gelişmesini sağlayacak olan yeni nesil iletişim 5G de tersi

istikamette büyük bir hızla yaygınlaşıyordu.

Teknoloji ile kalkınma yarışı

İşte bu teknolojilerin bir şekilde günümüze kadar liderliğini yapan batı dünyası ve ABD, ilk defa bu liderliği bu süreçte Çin'e kaptırdı. Çin son 20 yılda birçok alanda kendi teknolojilerini geliştirmiş ve en önemlisi iletişim teknolojilerindeki gelişmeyi iyi yakalamış ve önlenemez bir yükselişle batıyı ilk defa geride bırakmıştı.

Bizim yaşlarda olanlar hatırlayacaktır, 1970'li yıllarda aynı durum Japonya için olmuştu. 1990'lı yılların sonunda da Güney Kore ve Tayvan aynı yolu izledi. Yani bu Uzak Doğu ülkeleri teknolojide takip ettikleri hatta teknolojilerini taklit ettikleri batıyı ve lideri konumunda ABD'yi bir şekilde geride bıraktılar ve gelişmelerini sürdürdüler. ABD ise aynı blokta olduğu ve kontrol edebildiği bu ülkelerdeki gelişmeleri engellemeyi değil desteklemeyi seçti. Dolayısıyla Uzak

Doğu'da Japonya, Güney Kore ve Tayvan sayesinde çok ciddi bir kalkınma gerçekleşti.

Uzak Doğu'nun yoksullukla mücadele eden devi Çin

ise 1985 sonrası o zamanki liderleri Deng

Xiao Ping'in ortaya koyduğu açıklık politikaları sayesinde Uzak Doğu'daki bu ekonomik gelişmelere bir şekilde dahil oldu. Çin önce Uzak Doğu'nun üretim üssü olmaya başladı, ucuz iş gücü ve geniş üretim alanları lojistik kolaylıklar ile beraber kapalı bir ülke olmaktan açık ama

kontrollü bir ülke konumuna geçerek bu Uzak Doğu entegrasyonunun zamanla tamamen içine daldı.

"Kazan-kazan" söylemiyle ortaya çıkan sinerji öylesine büyüktü ki 2. Dünya Savaşı ve Kore Savaşı zamanlarındaki Japonya, Kore ve Çin arasındaki savaş suçları, toplumsal düşmanlıklar bile unutulmuştu. Doksanlı yılların ortalarına gelindiğinde Japon ve Güney Kore firmaları üçer beşer Çin'de üretim tesisleri kurmaya başladılar.

Bu herkesin kazandığı baldan tatlı ortamların sarhoşluğuyla "1996'ya gelindiğinde acaba nasıl olacak" denilen Hong Kong'un İngiltere'ye 100 yıllık kiralama süresinin bitip Çin'e entegrasyonu bir şekilde tamamlandı. Hong Kong'un arkasından Portekiz sömürgesi Macao da sessiz sedasız 1999 yılında Çin'e bağlandı.

Çok ilginç bir şekilde Çin, Tayvan ile ilişkisini de aradaki temel sorunları göz ardı ederek, değişik bir yola sokarak geliştirdi. Bazen problem yokmuş gibi bazen de Tayvan yokmuş gibi bir politika izleyerek, zamana yayarak yaptı bunu. Örneğin Tayvan'a uçacak uluslararası havayolu şirketleri sadece Tayvan hattı için ayrı bir şirket kurarak hava sahası problemini çözdü. SwissAir sadece Tayvan'a uçuş yapmak için SwissAir Asia şirketini kurdu, tıpkı Tayvan'a uçmak isteyen diğer havayolu şirketleri gibi. Tabii şimdi bu problem ortadan kalktı.

Aslında burada ticaretin gücü para ağır basmış ve Tayvan da geliştirdiği teknolojilerin üretimleri için anakara Çin'i seçmeye başlamıştı. Bu tatlı gidişatta her türlü tarihsel

hususyetler bir kenara itilmiştir. “Yaşasın ticaret, yaşasın teknoloji” deniliyor ve Uzak Doğu’da ekonomik kalkınma Japonya, Tayvan ve Güney Kore’nin gelişmesine ana kara Çin’i de katarak adeta ticari bir fırtınaya dönüşüyordu.

Yatırım ve üretimde yeni stratejiler

Çin her türlü kolaylığı sağlayan büyük bir üretim yeri olduğu gibi zenginleştikçe çok da büyük cazip bir pazar durumuna geldi. Özellikle Alman otomobil firmaları, Fransız, İtalyan lüks tüketim firmaları başta olmak üzere Avrupa firmaları, bu pazarın cazibesine kapılıp onlar da Çin’de yerlerini almaya başladılar.

Yani her şey acayip bir şekilde yolunda gidiyordu. Paralar kazanılıyor, çift haneli büyüme rakamlarıyla Uzak Doğu, Çin’in katılımıyla adeta koşturuyordu.

Başta seçkin Amerikan üniversiteleri olmak üzere batı üniversiteleri, çok uluslu şirketler, teknoloji firmaları hep Çinli öğrenciler, araştırmacılar, bilim insanları, mühendisler ile dolma-

ya başladı. Diğer taraftan Çin, eğitimde üniversitelerinin eğitim kalitesini laboratuvar ortamları ve son teknolojileri kullanarak devrim sayılacak şekilde artırdı. Çin’in teknoloji üniversiteleri dünyanın sayılı üniversiteleri arasına girdi. Çin, batının eğitim altyapısını kullanarak ve kendisine başarıyla adapte ederek teknolojik kalkınma trendine girdi. Böylece teknolojik kalkınmada ihtiyacı olan iyi eğitilmiş kaliteli insan kaynağını da sağlamış oldu.

1990’lı yıllarda Amerika’ya giden Çinli öğrencilerin ülkelerine dönme oranı yüzde 5 seviyelerinde iken son zamanlarda bu oran yüzde 90’lara varmıştı. Çin artık batıdan çok daha iyi para veriyor ve çok daha iyi imkanlar sunuyordu.

Teknoloji özelinde önce Japonya, Güney Kore ve Tayvan ile bütünleşen Çin ekonomisi, zamanla Avrupa’yı da içine alarak büyüdü. Bunun yanında Amerikan devi teknoloji şirketleri de Çin’in cazibesine kapılıp Ar-Ge ve üretim konusunda Çin’i tercih etmeye başladılar. Üstelik Amerikan devletinin itirazlarına rağmen...

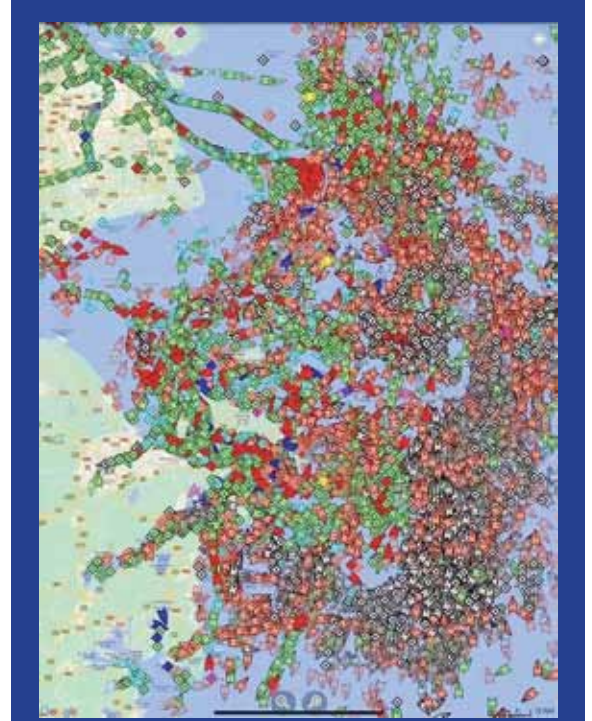
Batı ile karşılıklı olan bu ilişkilerin yanında Çin ticarete tek taraflı büyük üstünlük sağladığı Güney Amerika, Afrika, İç Asya, Orta Doğu gibi diğer pazarlara da hükmetmek için son zamanlarda stratejiler geliştirmeye ve uygulamaya başladı.

Çin, 30-35 yıl önce çekingen bir katılımcı olarak başladığı bu yeni dünya düzeni serüveninde agresif bir lider olma yoluna girdi. Bunu batıya ters siyasi pozisyonunu hiç değiştirmeden, batının olanaklarını kullanarak yaptı.

Ticarete "soğuk savaş" dönemi

Teknolojide geri kalma hem de dünya liderliğine ortak olma yolunda ilerleme gibi sebeplerden -ki birçok başka sebebi de vardır mutlaka- rahatsız olan bu sistemin babası ABD, Çin'e karşı birtakım ekonomik politikalarını ortaya koymaya başladı. Trump'ın başkan seçilmesiyle de Amerika ile Çin arasında adı konulmamış ciddi bir soğuk savaş başladı. Trump'dan sonra gelen Biden yönetimi de bu politikayı değiştirmede. Böylece bu politikanın kalıcı bir politika olduğu anlaşıldı.

Duruma son noktada baktığımızda Covid-19 salgını ile beraber daha içine kapanık bir Çin görüyoruz. Çinli öğrenciler, Çinli akademisyenler, Çinli mühendisler eğitim ve

Gemiler bekliyor

Çin'in Şangay şehrinde tam kapanma sonrası açık denizde sıra bekleyen gemiler... Tedarik krizi bilerek tırandırılıyor. Dünyanın dengesi bozuldu.

iş olanakları açısından artık ABD'de ve batıda eskisi gibi rahat değiller.

Çin mallarına ek vergiler gelmiş durumda, bir de üstüne nedenleri tam olarak anlamayan lojistik ve tedarik problemleri de eklenince Batı ile ticarete bir miktar sekteye uğramış durumda.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen Çin ekonomisinin hızlı büyümesi sürüyor ve öngörülere göre ekonomik büyüklük olarak 2028 yılında ABD'yi geçmesi bekleniyor. Covid-19 salgınının bu sürece Çin adına pozitif etki yaptığını da söylemekte yarar var.

Pasifik'te geçtiğimiz aylarda patlayan Tayvan krizi ve Avustralya'nın nükleer denizaltılar alması gibi faaliyetlerin yanında birçok zamanın burnumuzun dibinde patlayan Rusya-Ukrayna Savaşı'nı bile bu Çin-ABD arasındaki ekonomik soğuk savaş ile ilişkilendirmesine bakalım olursak, etkisini derinden hissedeceğimiz çok zorlu ve hareketli günler bizleri bekliyor.

BADEMLER KÖYÜ

300 yıl önce-si... Verimli topraklar üzerinde boy salmış 2 badem ağacı...

Yerleşecek yurt arayan göçmen Yörüklere, 'gidin o bademlerin etrafına yerleşin' deniliyor. Kim derdi ki o iki badem ağacına ithafen verilen köyün ismini tüm Türkiye bilecek, yaşamına özenecek, örnek alacak diye... Ve kim derdi ki tahtacılık işi ile uğraşan Tahtacı Yörüklerin bugün rol model olan kooperatife, dahası sanata ev sahipliği yapacağını... Evet, Bademler Köyü'ndeyiz bu sayımızda.

Köyün muhtarı Kudret Kublay ile köyün kahvesinde bir araya geliyoruz. Buharı üstünde bir bardak sıcak çayı tutmuş o ellerin, köydeki

diğer tüm ellerle kenetlendiği o kadar belli ki bu köyde. Herkes mutlu, herkes yardımsever, herkes coşkulu, herkes iyi niyetli, herkes tam da hepimizin aslında olması gerektiği gibi...

Röportajımızda; kurdukları kooperatiften en aydın köy olmalarına, Türkiye'nin ilk köy tiyatrosuna ev sahipliği yapmalarına, Dormenlerin, Kenterlerin, Yaşar Grubu'nun köye kadar gelip sanat aşklarına destek verme çabasına uzanan birbirinden keyifli satırları okuyacaksınız. Dahası var. Hem de fazlasıyla... Sanatla mayalanmış bu köy, Türk Sinemasının dönüm noktası olan filmlerin platosu, halkı ise figüranı olur. Bir şahane bilgi daha paylaşıp, bu güzel köyün muhtarı Kudret Kublay'dan dinleyelim en aydınlık köyün hikayesini:

Türk edebiyatının öncü şair ve yazarları arasında yer alan Necatî Cumalı'nın Bademler Köyü'nde dünya geldiğini, Cumalı'nın yazdığı Susuz Yaz hikayesini Metin Erksan'ın senaryolaştırdığı, bu senaryo üzerinden yine Bademler Köyü'nde, Bademler halkı ile birlikte çekilen; Hülya Koçyiğit, Erol Taş ve Ulvi Doğan'ın başrollerini paylaştığı Susuz Yaz filminin Berlin Film Festivali'nden Altın

Ayı, Meksika Acapulco Film Festivali'nden Altın Maya, Venedik Film Festivali'nden senarist Metin Erksan'ın da özel ödül ile döndüğünü biliyor muydunuz?

Gelin bu güzel köyün detaylarını güzel insanlarından dinleyelim...

● Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

İsmim Kudret Kublay, Bademler Köyü'nün muhtarıyım. 1968 yılında bu köyde doğdum, büyüdüm. Memur emeklisiyim. 31 Mart 2019

Urla'nın sanatla mayalanmış, Türkiye'nin ilk köy tiyatrosuna ev sahipliği yapan Bademler Köyü, aynı zamanda ülkemizin parmakla gösterilen tarımsal kalkınma kooperatifine de sahip...

seçimlerinde köyümüze muhtar oldum.

● **Bugün köyde kaç kişi yaşıyor?**

Alevi Tahtacı köyü olan Bademler, Urla'nın en doğusunda, ilçenin ikinci büyük köyüdür. Köyümüzde sitelerle beraber yaklaşık 1200 hane var. 3 bine yakın nüfusumuz var. Pandeminin ardından köyümüze 500'e yakın kişi göç etti. Büyükşehirlerden kentimize göç edenler, ilk zamanlarda burada çok huzur buluyor. Ancak köy hayatının içine iyice girmeye başladıktan sonra, 'horoz öttü, köpek havladı' diye şikayet etmeye başlıyorlar. Buranın özelliği, köyün yapısı da bu zaten. O nedenle köylülerimiz genelde buranın yerlisi ya da burada doğmuş büyümüş, emekli olduktan sonra tekrar buraya dönenlerden oluşuyor.

● **Bademler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ülkemizin sayılı kooperatifleri arasında yer alıyor. Eskiden çok daha az nüfusa sahip olan köyünüzde nasıl bir girişimle tüm Türkiye'ye örnek bir kooperatif kurdunuz?**

Kuruluşu 1960'lara dayanan Bademler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Türkiye'nin sayılı kooperatiflerinden bir tanesi. Kurulduğu zamanlarda ilk olarak meyve, sebze üretiliyormuş kooperatifimizde. Son dönemlerde ise süreç, kesme çiçekçilik ve mevsimlik olarak sakı çiçekçiliği üretimine dönüştü. Yaklaşık 320 bin metrekare açık alana, 36 bin metrekare de kapalı alana sahip bir tesisimiz var.

● **Kaç iştirakçiniz var?**

252 tane iştirakçimiz var. Köyümüzün ayrı bir özelliği daha var. Burası KÖYKOOP'un kurulduğu yerdir. Burada doğup büyüyen, Gümrük ve Tekel Bakanlığı görevini de üstlenen Mahmut Türkmenoğlu zamanında kuruldu KÖYKOOP. Köyümüzün kooperatifi de Mahmut Bey'in girişimleri ile kuruluyor. Bademler su-suz bir köy, buna rağmen Mahmut Türkmenoğlu 1960 yılında kaynak suyunu 7 km uzaktan taşıyıp, hiçbir enerji kullanmadan

yaklaşık 1000 tonluk su havuzuna akıtıp, sulamada kullandırmış. Müthiş bir dehaymış...

Kooperatifimiz, şu anda istihdam olarak da Bademler'in lokomotifidir. Yine kırsal turizm temasına paralel olarak 2018 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi iş birliği ile hayata geçirdiğimiz 'Bademler Doğal Yaşam Köyü'nde yaklaşık 10 bin adet ağaç, çiçek üretim seraları, soğuk hava deposu, fide dikim bölümü ve idari binalar yer alıyor. Burada konaklamalı ziyaretçiler için ayrıca 10 adet bungalov ev, üretim parselleri, yürüyüş ve bisiklet yolları da bulunuyor.

Köyün konukları, doğanın eşsiz güzelliklerini ağaçların arasında gizlenmiş bungalovlarda izlerken, yörenin üreticilerinden salça, tarhana, reçel, turşu ve köy ekmeği gibi ürünlerin yapımını öğrenerek; kerpiç atölyesinde köy fırını ve hayvan barınakları için kerpiç dökebiliyorlar. Kooperatifimizde özellikle çiçek üretimi konusunda oldukça ilerideyiz. Mart ayı içerisinde kooperatifimiz bir protokol imzaladı.

Bademler artık Hollanda'ya çiçek ihraç edecek.

● **Yerleşik halk kooperatifin yanı sıra ne ile geçiyor?**

1985'e kadar tütüncülük ve zeytin bizim geçim kaynağımızdı. 1985 yılından sonra da tütüncülük kalmadı. Zeytincilik dersenez; herkes kendi yiyeceğini çıkartıyor, ticari üretim yok denecek kadar az. Kooperatifin

yanı sıra işçi ve memur emeklisi köyümüz sakinleri.

● **Bademler Köyü'nü bu kadar aydın kılan nedir? Okuma yazma bilenlerin sayısının şehirlerde bile düşük olduğu yıllarda bir köyde okul, tiyatro nasıl kurulmuş?**

Eskiden beri Bademler'de okul varmış. İlk önce 3 derslik ile başlamış dersler. Köyün tabiri ile 'eski mektep' dediğimiz bir alan var, köyün kuzeyinde kalıyor. O dönemde subay öğretmen olarak tayini çıkan Mustafa Anarat, köylülerimize tiyatroyu sevdiliyor, oyunlar sergiliyor.

Anarat, aydınlanma döneminde görevlendirilmiş öğretmenlerden bir tanesi. İlk önce açık alanlarda, ahırlarda derken tiyatromuz ilerlemeye başlıyor ve 1960 yılında Kenter Tiyatrosu köyümüze geliyor. Kenterler, burada köylümüzün merakını, isteğini görüyor, benimsiyorlar. Sonra onlar da tiyatroya destek koyuyorlar. Öncelikle tiyatro binasının yapılması için köyde imece usulü ile inşaat başlıyor ancak daha duvarını yapmaları ile paralarının son bulması bir oluyor. Bunun üstüne Kenterler ve Dormen Tiyatrosu, binanın yapımının tamamlanması için destek veriyorlar. Ama yine bitmiyor, çünkü oldukça büyük bir bina... Bunun üzerine rahmetli Durmuş Yaşar gelip, binanın tamamlanması için destek veriyor. Ve tiyatro 1969'da açılıyor.

● **Tiyatroda oyun sergilenme süreci aralıksız ne zamana kadar devam ediyor?**

1980'e kadar her yıl burada oyun sergileniyor. 1980 yılından 1987 yılına kadar ihtilalden ötürü 7 yıllık bir ara veriliyor. 2020 pandemisi nedeni ile mecburi bir ara vermek zorunda kaldık. Bu sene perdelerimizi tekrar açıyoruz.

Mahmut Türkmenoğlu kimdir?

1933 yılında İzmir-Urla-Bademler Köyü'nde doğdu. İlkokulu Bademler Köyü'nde, ortaokul ve liseyi İzmir Atatürk Lisesi'nde dışarıdan sınavlara girerek bittikten sonra 1961 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Makine Yüksek Mühendisi olarak mezun oldu.

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nda görev yaptığı yıllarda İzmir'de birçok sanayi tesisinin kurulmasına katkıda bulundu. 1965 yılında CHP'ye üye oldu ve 1968 yılında Konak İlçesi İl Genel Meclisi üyesi oldu. 1971 yılında İzmir İl Yönetim Kurulu üyeliği yaptı.

1973 yılı seçimlerinde İzmir'den liste başı olarak milletvekili seçildi. 1974 yılında CHP Hükümeti'nde "Gümrük Ve Tekel Bakanlığı" yaptı. 1975-1976 yıllarında CHP Parti Meclisi Üyeliği yaptı. 1977 seçimlerinde tekrar liste başı olarak İzmir'den milletvekili seçildi.

TBMM komisyonlarında başkan ve üye olarak görev yaptı. 12 Eylül hareketinden sonra Bademler Köyü'ne döndü. Orada kooperatifçilik ve köy kalkınması çalışmalarını tamamladı. 1983'te SODEP'e daha sonra da SHP'ye üye oldu. 1988-1990 yıllarında SHP Parti Meclis üyeliği yaptı.

● **Oyuncularınızdan bahsedelim biraz da konu komşu hem özel hayatta hem 'sanatta' aynı sahneyi paylaşıyorsunuz...**

Evet, tüm oyuncular köylülerimizden oluşuyor. Hatta köylülerimiz, oyunlarda canlandırdıkları rollerin adları ile çağırılıyorlar. Öyle ki mezar taşlarımızın bir yüzünde kimlikteki adımız, diğer yüzünde sahnedeki adımız yazılıyor. Biz aydınlanmaya açık bir toplumuz. Bizde eskiden beri kadın erkek ayrımı yoktur. Kadınlarımız bizimle beraber tiyatrodaki rol alırlar. 1950'de İzmir'in bir ilçesinde tiyatro sahnese bir kadın çıkınca olay olmuştu. Bizde ise tiyatro, beşikten mezara uzanan bir süreç...

● **Oyunlarınızın sahnelenme aşamasında profesyonel destek alıyor musunuz?**

Hem oyuncu hem yazar olan değerli sanatçı

Haluk Işık, bize yardımcı oluyor. 1987 yılında verdiğimiz aranın ardından ilk kez perde dediğimiz oyun olan Deve Dikeni'nde değerli tiyatrocun Turgay Tanülkü köyümüze gelerek bize sahne duruşundan oyunu sahnelememize kadar birçok konuda yardımcı olmuştu. Yine değerli yönetmenlerimizden Eytem Yaman Şen'in de büyük desteğini alıyoruz.

● **Yılda tek oyun mu sahneleniyor?**

Pandemi olmasaydı biz ikisi çocuk 7'si büyük oyunu olmak üzere, toplam 9 tane oyun hazırlamıştık. 1 hafta Tiyatro Şenliği düzenlenecekti. Fakat normal seyrinde senede en az bir oyun hazırlıyoruz. Sürekli bir oyunumuz vardır köyümüzde...

● **Bakkalınızdan kasabınıza, büyüğünden küçüğüne herkes 7'den 70'e sahnede rol alıyor ne güzel.**

1997 yılında Kültür Sanat Derneğimiz kuruldu. Aslında bizim bu yükümüzü onlar üstleniyor ve oynanacak oyunu halka duyurarak kimler oynamak isterse çağırıyor. Mesela 'Murtaza'da 9 kişilik bir kadro var ama 20 kişi müracaat etti diyelim hemen yanına yeni bir oyun daha ekliyorlar. Kimseyi geri çevirmiyorlar.

Bademler Köyü Muhtarı Kudret Kublay, Berlin, Meksika ve Venedik Film Festivallerinden ödülle dönen Susuz Yaz'ın çekildiği köyün Hollanda'ya çiçek ihraç edeceğini bildiriyor.

● **Peki izleyici kitleniz?**

150 kişilik bir salonumuz var. Bir oyunu arka arkaya 7-8 gün oynadığımız oluyor ve salon hep dolu olarak sergiliyoruz. Beni geçen gün Malatya'dan arayıp, 'tiyatroya bilet

almak istiyoruz, önceden bilet satılıyor mu?' diye sordular. 'Satılmıyor ancak siz gelmeden önce haber verin kaç kişi gelecekseniz bilet ayıralım sizin için' dedim.

Aslında tiyatronun ilk günü Dünya Tiyatrolar Günü'nde oyunlarımız ücretsiz oynanıyor. Diğer günler de 5-10 TL gibi cüzi bir miktar oluyor. Bu rakamı da sahne dekoru ve kıyafetler için alıyoruz. Oyuncular para almıyorlar.

● **Oyunların belirlenmesini neye göre yapıyorsunuz?**

Oyunlarımız bazen siyasi, bazen politik, bazen de drama olabiliyor. Oyunları Kültür Sanat Derneğimiz seçiyor. Genelde güncel konular üzerinden işliyoruz oyunlarımızı. Rol dağılımı aşamasında ise herkes birbirini tanıdığı için hangi rolü kim daha çok canlandırabilir diye planlıyor, ona göre seçiyoruz.

● **Köyünüzün sanatla yoğurulan, en önemli sinema ödülleri kazanan yapımlarına da değinelim. Türk sinema tarihinin başyapıtlarından olan Susuz Yaz filminin figüran oyuncularından Bademler Köylüleri, filmin platosu ise Bademler Köyü...**

Evet, Susuz Yaz burada çevrildi. Köylülerimizin de içinde bulunduğu kadrodan oluşan film, Hülya Koçyiğit'in de ilk sinema filmiydi. Pembe Kadın aynı zamanda burada oynandı. Ata Demirel'in Niyazi Gül Dörtmala filmi burada çekildi. Bademler sanatı çok seven bir toplum. Okuma yazma oranımız yüzde 100'dür. Yüksekokul mezunumuz çoktur. Ancak genç nüfus gitgide azalıyor.

● **Varsa eklemek istedikleriniz?**

Kıymetli sohbet için teşekkür ederiz.

Koleksiyonunda 300 bin fotoğraf var

İstanbul Fotoğraf Müzesi Küratörü Cengiz Kahraman, "Benim için fotoğraf toplamanın anlamı, paylaşmak ve onunla ilgili bir şeyler üretmek" diyor.

Cengiz Kahraman 3 Ocak 1965 tarihinde İstanbul'da doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi Sanat Tarihi ve Arkeoloji Anabilim Dalı'ndan 1992 yılında mezun oldu. "Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi", "Sendikacılık Ansiklopedisi", "Cumhuriyetin 75 Yılı", "Yapıtları ve Yaşamlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi", "Tanzimat'tan Günümüze Edebiyatçılar Ansiklopedisi", "Rakı Ansiklopedisi", "Toplumsal Tarih" dergisi ve "İstanbul Dergisi"nde fotoğraf editörlüğü yaptı. 1994 yılından beri merak sardığı fotoğraf koleksiyonerliği ve arşiv birikiminin ürünü olan 1929 Kışı Bir

Şehir Efsanesi adlı ilk kitabı 2007 yılında yayınlandı. Çeşitli dergi, kitap ve sergilerde fotoğraf editörlüğünün yanı sıra danışmanlık çalışmalarını sürdürmekte, İstanbul Fotoğraf Müzesi'nin küratörlüğünü yapmaktadır.

Cengiz Kahraman, hikayesini şöyle anlatıyor:

"Benim fotoğrafla yolum 1994 yılında, Tarih Vakfı ve Kültür Bakanlığı işbirliğiyle 8 cilt olarak yayınlanan İstanbul Ansiklopedisi için çalışmamla kesişti. Orada fotoğrafçılıkla ilgilenen ve bu alanda birikim sahibi olan kişilerle tanıştım. Çalışmalarımız sırasında fotoğrafın kullanım alanları hakkında bilgi edinirken

arşiv ve koleksiyon yapmanın ne kadar kıymetli olduğunun farkına vardım.

Her yeni obje yeni bir şey öğretiyor

Türkiye'de şöyle bir problem var; bu alanlarda çalışıyorsanız eğer, size yardımcı olabilecek kişi veya kurumları bulmanız çok

kolay olmuyor. Gazete arşivleri de belirli bir dönemden itibaren varlar ve oradan da istediğiniz gibi faydalanamıyorsunuz. O yüzden kendi çalışacağım alanla ilgili, fotoğraf, kartpostal, fotokart vb. belgeleri toplamaya başladım ve doğal olarak sahaflarla tanışmış oldum. Başlangıç süreci böyleydi. Tabii bu çok büyük bir alan ve her yeni şey başka bir şey öğretiyor size. Yavaş yavaş fotoğrafçıları keşfetmeye başladım. Koleksiyonerlik burada, temel amacı toplamak olan koleksiyonerler tarafından, ara sıra kendi bakacağı, çevresine göstereceği bir şey olarak algılandığı için, bilgileri, fotoğraf okuma teknik-

leri veya fikir geliştirmeleri eksik kalıyor. O yüzden ben bu fotoğrafları toplarken zaman içerisinde kimlik bilgilerinin, fotoğrafçıların, çekilme nedenlerinin, tarihlerinin, gösterdiği mekanların da çok önemli olduğunu gördüm. Dolayısıyla bunlar olmadan tek başına koleksiyon yapmak sadece bir toplama işine dönüşüyor.

Tarih, kültür ve daha fazlası...

Aslında benim için bu tür şeyler, örneğin İstanbul Ansiklopedisi'nde çalışmak da tesadüfen oldu. Tarih Vakfı ilk yayını olan İstanbul Dergisi'ni de yayınlıyordu. Dolayısıyla dergiyle de ilişkim doğal biçimde gelişti. Yine daha sonra üçüncü bir yayın olarak Tarih Dergisi geldi ve bu 3 yayının fotoğraf editörü olarak çalışmaya başladım. Tabii öyle olunca çok katmanlı bir alanla karşılaşmış oluyorsunuz. Biri şehir kültürü, biri tarihle ilgili bir dergi, diğeri hem geçmişi hem günümüzü anlatan bilimsel bir yayın. Daha sonra Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi'nin fotoğraf editörlüğünü yaptım. Vakfın o dönem gerçekleşen birtakım sergilerinde de çalışma fırsatım oldu. Dolayısıyla çok fazla insanla tanışma ve fotoğraf görme şansım oldu. Ama benim bu işe esas merak salma nedenim, ilk çalışmaya başladığım dönemde bir albümle karşılaşmamdır. Çok enteresan bir albümdü. İstanbul'a gelmiş Beyaz Rus bir hanım olan heykeltıraş

İraida Barry'nin albümüydü. Çok güzel ve alımlı bir hanım. İraida Barry, uzun yıllardır İstanbul Moda'da yaşayan ve babası gibi diş hekimliği yapan Albert Barry ile evlenmiş. Barry Ailesi, son derece varlıklı ve amatör olarak fotoğrafa ilgi duyan, fotoğraf çekmeyi de çok seven bir aile. Bu konuyla ilgili yıllardır çalışıyorum, zaman içerisinde fotoğraf sayısı, bilgi, günlükler, hatıratlar, mektuplar derken gittikçe büyüyen bir külliyat oluştu. İşte ilk aldığım fotoğraflar İraida Barry'ye ait böyle bir albümdü. İçinde İstanbul'a ait çok sayıda amatör ama çok başarılı işler de vardı. Belki de hayatımı değiştiren şeylerden biri bu oldu. Barry Ailesi'ne rastlamamın üzerinden geçen yıllara rağmen hâlâ o hikayenin parça parça izlerine ulaşıyorum. Mesela son yıllarda, İraida'ya ait koleksiyonun bir bölümünün de Amerika'da Columbia Üniversitesi'nde olduğunu öğrendim. Böyle çok büyük bir hikaye ve İstanbul'u anlatan binlerce kare var. Çoğu hiç kullanılmamış, gün ışığına çıkmamış, İstanbul'la ilgili 1900'lerin

başından 1960'lara dek gelen bir dönemi kapsıyor. Benim anladığım ve gayet net görülebilen, profesyonel olmasalar da fotoğrafı büyük bir bilinçle çektikleri ve estetik anlayışları olduğu. Bu fotoğraflar, yayınlanmak amacıyla çekilmiş olmasalar da, hikaye ile ilgili bir sergi ve kitap yapıldığımda ilk kez yayımlanmış olacaklar.

Kahraman: "Koleksiyonerlik sadece toplamak değil, fotoğrafların içinde barındırdığı kimlik bilgileri, çekilme nedenleri, tarihleri ve gösterdiği mekanlar ile oluşan büyük hikayeyi görmektir."

Paylaşmak ve üretmek...

Benim için fotoğraf toplamanın anlamı paylaşmak ve onunla ilgili bir şeyler üretmek. Yoksa çocukken hepimiz misketler, çiklet kartları vs. birtakım şeyler topluyorduk, bu sadece diğerlerine benim elimde daha güzeli var demek içindi. Fakat koleksiyonerliğin bir sonraki aşaması o koleksiyonu bir üretime dönüştürmek ve paylaşabilmek. Kişisel tecrübelerimle bazı koleksiyonerlerin ellerindeki malzemeyi çok cömert paylaşmadıklarını gördüm. Çünkü koleksiyonerlerin şöyle bir hayalleri de oluyor mutlaka; bir konuyla ilgili senelerce çalışıp kendileri bir şeyler yapmayı hayal ediyorlar

ve ellerindeki malzemeyi ilk defa kendileri kullanmak istiyor. Bir başkası ile paylaşmıyor ve genellikle bu hayal edilmiş projeler gerçekleşmiyor. Benim için koleksiyonumdaki belgeleri, kitap ve sergilere dönüştürerek paylaşmak çok önemli. Koleksiyonerlerin bir bölümü ise sadece toplamak için yapıyor bu işi. Oysa tasnif etmek de çok önemli, çünkü örneğin ortalama bir resim koleksiyoneri 500-600 sayılarına ulaşabilir ve eserlerde değerli olduğu için kolayca bilenebilir. Ama fotoğraf ve türevlerini topladığınızda sayı giderek artar. Binlerce, hatta onbinlerce kareye ulaşır, toplayan kişi bir süre sonra unutmaya, bulamamaya başlar ve bu sebeplerle belgeler dolaşım dışı kalır. Ben toplama aşaması sonrası düzenli çalışmayla, fotoğrafları dijital ortama aktarmaya başladım. Böylece yeni bir şey öğrenirken hem başkalarıyla paylaşma şansınız artıyor hem de yapabileceğiniz şeylerle ilgili bütünü görebiliyorsunuz. Yavaş yavaş projeler şekillenebiliyor.

Koleksiyonun içeriği

Ana konum İstanbul. Ayrıca sosyal yaşam ve eğlence hayatı ile ilgili uzun zamandır çalışıyorum. Portre fotoğrafçılığında kıymetli isimler var, onları bir araya getirip fotoğrafçıların kimlikleri hakkında çalışmak gerekiyor. Mesela, Türkiye'nin ilk foto muhabiri Ferid İbrahim Bey'le ilgili bir çalışma yapmak lazım. Kendisi daha sonra "Özgürar" soyadını almıştır. Ailesi ve torunlarıyla görüşmüştük ama Türkiye'de bu konularda çalışmak ayrı mesele, yayını yapmak ayrı mesele. Hak

ettiği özenle yapılması gerekiyor.

Koleksiyonumda çeşitli ebatlarda tahminen 300 bin fotoğraf var. Hepsini tek tek basılmış fotoğraf gibi düşünmeyin, şahsen en çok değer verdiğim şeylerden biri de cam ve plastik negatifler. Bunların kalmış olması zaten büyük mucize, çünkü saklanmaları ve temiz kalmaları çok problemlidir. Koleksiyonerlerin çoğu da döneminde basılmış fotoğraflara değer verdiği için negatiflere pek ilgi göstermiyor. Benim için, özellikle negatifleri toplamak ve dijitalize etmek çok önemli. Örneğin bu sergide de eski negatiflerden yararlanılarak basılmış fotoğraflar da var. İyi bir cam ve plastik negatif koleksiyonum olduğunu söyleyebilirim.

Fotoğraf alanında koleksiyon türevleri olarak fotoğraf makineleri, karanlık oda malzemeleri var ama benim ilgi alanım dışındalar. Sergi ve yayıncılık alanları ile ilgili çalıştığım için fotoğraf odaklıyım, çünkü bahsettiğimiz diğer malzemeler daha statikler. Efemeralar, fotoğrafçının kendi kimliğiyle ilgili bilgiler içeren saklama kapları, negatif saklama kapları, reklamları, kart kutuları, karanlık oda malzemeleri vs. gibi artık üretilmeyen ve yaşarken kıymetli bulunmayıp, genellikle saklanmamış birtakım şeyler var. Eğer birileri belli tarihte bu gibi şeyleri saklamışlarsa ilgilileri onlara ulaşıyorlar. Örneğin analog döneme ait bir filmi, kutusunu saklayayım dememişizdir, çünkü o bize sürekli devam edecekmiş gibi gelmiştir."

Öğrencilerden bahar şenlikli 23 Nisan kutlaması

Özel İzmir
Atatürk Or-
ganize Sanayi
Bölgesi

Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün tüm çocuklara armağan ettiği 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı düzenledikleri ödüllü yarışmalar ile kutladılar.

9. sınıflardan okulun en küçük öğrencisi olan Nafiz Yağız Saygılı, günün

İAOSB'nin okulu, görme engelli sporcuları ağırladı

2009 yılında spor konusunda yetenekli engelli bireylerin bir araya gelmesini sağlamak amacıyla kurulan İzmir Çağdaş Görmeyenler Spor Kulübü (ÇAGÖR), Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerini ziyaret etti.

Beden Eğitimi Öğretmeni Osman Taşyuran'ın gönüllü olarak antrenörlüğünü yaptığı dernek, sporun engelli ve engelsiz herkes için olduğuna farkındalık kazandırma, görme engellilerin kendi kendilerine yetme ve özgüven kazanma noktasında destek olma amacını güdüyor.

İş yaşamında, günlük hayatta ve spor alanında görme engellilerin nasıl rol aldıklarını anlatan ÇAGÖR Başkan Yardımcısı Süleyman Görece, "Günlük yaşama değinmek gerekirse, bizler de sizin gibi bisiklete binmeyi çok seviyoruz. Öne gören bir kişinin oturup direksiyonu yönlendirdiği, arkadaki engelli kişi ile birlikte güç verdiği tandem bisikletleri kiralarak bisikletin keyfini çıkarabiliyoruz. Gerekli eğitimi sağladıktan sonra rehber köpekler hayatımızı kolaylaştırma konusunda bizim en büyük can dostlarımızdır. Her konu-

da gerekli düzenlemeler yapıldığında hiçbir şey imkânsız değildir. Yıllarca görme engelli olan Ressam Eşref Armağan bunun en güzel örneğidir. Bizler için en önemli şey bastondur. Kimliğimiz nasıl önemli ise bastonumuz da bizim ayrılmaz parçamızdır ve bütün görme engellilerin bağımsızlık simgesidir" dedi.

Başarı engel tanımıyor

Görme engellilerin belirli düzenekler dahilinde oynadığı sporlara da değinen Görece, futbol, satranç, atletizm, judo, halter, golball ve yüzme branşlarının daha çok tercih edildiğini vurguladı.

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal MTAL öğrencilerinin sorularını da yanıtlayan Görece, şu bilgileri verdi:

"Yüzme, satranç, golball ve atletizm branşlarından sporcularımızı müsabakalara gönderiyoruz. Bizim sporcularımızın da içinde bulunduğu Görme Engelli Futbol Milli Takımımız 2015 yılında Avrupa Şampiyonu oldu. Golball Kadın Milli Takımımız dünyanın en iyisi. 2016 yılında dünya şampiyonu, 2020'da da olimpiyat şampiyonu oldular. Toplarımızın içinde ses çıkaran bir zil var. Bizim maçlarımız-

da halı sahanın etrafı çevrili olduğundan taç ve korner çok fazla olmaz. Sahayı; defans, orta saha ve hücum olarak üçe bölüyoruz ve yan yönlendiricilerimizin yönlendirmeleriyle oyunu oynuyoruz. Sizin maçınızla farkımız bu şekilde. Milli judocumuz Recep Çiftçi ile yüzmede Burak Bulut'un dünya çapında başarıları var. ÇAGÖR olarak biz, İzmir'de görme-yen kişilerden spor yapabilme yeteneği olan kişileri tespit ederek, sporla beraber sosyal

hayata katılmalarını sağlayarak, o sporcularımızın üst düzeyde yarışabilmeleri için ulusal düzeyde turnuvalara hatta milli takımlara kadar yükselmelerini amaçlıyoruz."

Süleyman Görece, bazı görme engellilerin güneşi algıladıkları için oyunlarda adil olmak adına gözlerini bağlayarak oyuna katıldıklarını belirtirken, öğrencilere aynı deneyimi yaşatmak için okulun spor salonunda kısa süreli şut çekme antrenmanı da yaptırdı.

Almanya Kassel ve Mersin Üniversitesi öğrencileri aktör bölge olarak İAOSB'yi seçti

Mersin Üniversitesi Mimarlık Fakültesi

Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ile Almanya Kassel Üniversitesi Mimarlık Şehir Planlama Peyzaj Planlaması Fakültesi öğretmen ve öğrencilerinden oluşan 18 kişilik heyet, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'ni (İAOSB) ziyaret etti. İAOSB Bölge Müdür Yardımcısı Pınar Çakmakoğlu ve Proje İş Geliştirme Birimi yetkililerinden Emrah Demirağ, Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin konferans salonunda düzenlenen toplantıda, konuklara Bölge hakkında detaylı bilgiler aktardılar.

Disiplinler arası ve çok kültürlü bir ortamda, kent planlamada katılımcı süreçlerini öğrenmek ve yapacakları projeler ile yenilikçi katılımcı süreçlerini deneyimlemek amacıyla gelen öğrencilere Bölge sanayisinin gelişim

potansiyelini anlatan İAOSB Proje İş Geliştirme Birimi yetkililerinden Emrah Demirağ, "Bölgemizde 22 sektöre yönelik faaliyet gösteren 650 firmada toplam 50 bin kişi istihdam ediliyor. Çoğunluğu makine ve fabrikasyon metal sanayi olmak üzere, firmalarımızın kendi ihtiyaçları doğrultusunda bünyelerinde kurdukları Ar-Ge Merkezleri var. Bölgemizde güncel ihtiyaçlara cevap verecek alt ve üst yapı çalışmalarını tüm hızıyla sürüyor. Merkezi konumu ile ön plana çıkan İAOSB'de, lojistik kolaylık ve erişimin çeşitlendirilmesinin yanı sıra trafik yoğunluğu ve çevre kirliliğini de azaltmayı hedefleyen tramvay çalışmaları sürdürülüyor" dedi.

Enver
OLGUNSOY

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİMİZ

Günümüzde ekonomik kalkınma potansiyelinin göstergesi sayılan biyolojik çeşitliliğe verilen değerin artırılması, gelecek nesillere bırakılacak en büyük doğal hazinedir.

Kınık Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgemize (kiniktdiosb.org.tr) müracaat eden katılımcılardan salep üretimi konusunu soranlara cevabım şu oluyor: "Vahşi hasatçı ihracatçılarımız sayesinde hızla yok oluyorken, 30 Aralık 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğle büyük bir bölüm salep yumru türü ihracatı ve toplanması yasaklandı." Yasak sayesinde salebi belki tekrar geri kazanabileceğiz ya da kültüre alarak yabani yetiştirerek...

Doğada gerçek değerleri bilinmeden yaşam savaşı veren yabani bitki ve hayvan türleri usulsüz avlanma ve vahşi hasatla maalesef yok olmaya mahkumdur. Bu türler kültüre alınmaları sayesinde yaşamlarını sürdürebilirler. Anadolumuz, kültüre alınan türlerin (alınamayan da var) birçoğunun yabani formunu içeren dünyanın zengin gen merkezlerinden biridir.

Doğada mevcut birçok yabani bitki, kültüre alınmaları sayesinde insanlığın kullanımına sunulmuştur. Bu

yabani, kadim bitkiler aynı zamanda o topraklarda yetiştirilebilecek benzer bitkileri de işaret eder.

Örneğin karabaş otunun yabani olarak yetiştiği bölgelerde rahatlıkla benzer türler (lamiaceae, labiatae, lavandula ailesi vs.) ideal şartlarda yetiştirilebilirler.

Biyolojik çeşitlilik, gelişen teknoloji, tıp ve eczacılık alanlarında, birçok hastalığın tedavisinde ilaç ve kozmetik olarak kullanılırlar.

Gelecekte ve günümüzde biyoteknoloji sayesinde çok daha verimli, hastalıklara dayanıklı ırkların elde edilmesi sağlanacağı aşikardır.

Biyolojik çeşitlilik bir bölgedeki ekosistemler, genler ve türlerin tümüne verilen addır.

Genetik çeşitlilik, türleri içinde genetik farklılaşmaya denir. Gen ise canlılarda kalıtsal özelliği diğer soylara taşıyan en küçük birimdir.

Tür çeşitliliği ise birbirleriyle çiftleşebilen ve üreme yeteneğine sahip bireylerin ait olduğu taksonomik birimdir.

Ekosistem çeşitliliği ise türlerin oluşturduğu çeşitliktir. Belli bir alanda yaşayan ve birbirleriyle sürekli etkileşim içinde olan canlılar ile bunların cansız çevrelerinin oluşturduğu bütüne ekosistem diyoruz.

Ülkemiz konum itibarıyla üç kıta (Asya, Avrupa, Afrika) arasında doğal köprü görevi gören 12 gen merkezinden biridir. Bu nedenle endemik bitki oranı Avrupa ülkelerinden fazladır. Bunun değerini maalesef pek bildiğimiz söylenemez. Çok değerli bir flora ya sahibiz. Ama bunu layıkıyla değerlendiremiyor, vahşi hasatla topladığımız yabani bitkilerimizi yurtdışına neredeyse sadece kurutarak satıyor, içindeki etken maddeleri kat be kat fazla bir ödemeyeyle ülkemize tekrar ithal ediyoruz. Yani "elin taşıyla elin kuşunu" vuranlar paraların çoğunu kazanırken, biz hâlâ kaynaklarımızı hoyratça yok ediyoruz. Halbuki bu değerli bitkilerimizi işleyerek, içindeki değerli maddeleri almamız ve daha katma değerli hale getirmemiz mümkündür. Tabii ki biraz daha yatırım, biraz daha uğraş gerektirir, ama sonuçta elde edilen değer kat be kat fazla olacak ve işte o zaman bu mükemmel flora'yı tam anlamıyla, layıkıyla kullanmış olacağız.

Son yıllarda biyolojik çeşitlilik azalma

trendine girmiş ve türlerin korunması gündeme gelmiştir. (Salep gibi, keten gibi, meyan gibi, kenevir gibi) Bunun sonucunda bazı türlerin de kültüre alınması gerekmiştir (kekik gibi, adaçayı gibi vs.).

Günümüzde ekonomik kalkınma potansiyelinin göstergesi sayılan biyolojik çeşitlilik, insanımızın ve insanlığın gelecekteki sigortası olması nedeni ile gelecekte değerlerin kaybedilmeden korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması yaşamsal öneme sahiptir.

Biyolojik çeşitliliğe verilen değer artırılması ve yaşam için gerekliliği bilincinin oluşturulması, bize emanet edilen bu doğal hazinenin gelecek nesillere ulaştırılması bizim en önemli hedefimiz olmalıdır.

Ünlü sözü unutmayalım:

Yeryüzü bize atalarımızdan miras kalmadı, çocuklarımızdan ödünç aldık.

Dr. Ülkümen
RODOPLU

GLÜTEN

Sağlıklı bir bireyin günlük glüten ihtiyacı 6 gramdır. Günlük beslenmede glüten içeren yiyeceklerin azaltılmasında duyarlı olmak, glüten konusunda paranoya yaşamaya engel olur.

Glüten, toplumda ciddi bir paranoya haline geldi. Bugün birçok kişinin her hastalığı glütene bağlama eğiliminde olduğunu görüyorum. Ancak glüten hakkında ne o kadar kötümser olmalı ne de hafife almalı.

Atatürk Organize Haber dergimizin bu sayısında giriş cümlesinden de anladığınız gibi, dünya tıbbının son 5 yıldır üzerinde en çok tartıştığı glüten konusunu işleyeceğiz, son bilgileri öğreneceğiz. Glüten; dost mu düşman mı, faydalı mı zararlı mı, glüten alerjisi diye bir gerçek var mı ya da glüten hassasiyeti nedir, hangi gıdalarda glüten var, glütene kimler kesinlikle beslenmesinden çıkarmalı, hangi durumda şüphelenelim, bununla ilgili herhangi bir tanı koydurucu test var mı, hangi doktora gidelim?

Glüten, yediğimiz tahıl ürünleri içerisindeki bir protein. Ancak yediğimiz ekmek, pizza, makarna, pilav, hamburger, poğaça, börek, kek ve hatta ketçap, mayonez, salata sosları, hazır paketlenmiş çorbalarda bulunan glüten miktarı

son yıllarda ticari kaygılarla arttı, artırıldı. Bir de ekmek pişirme şekilleri değişti. Bundan yıllar önce ninelerimizin yaptığı ekmeklerde mayalanma süresi uzundu. Un ve su karışımı bir gece, bazen 24 saat bekleyip mayalanırdı. O mayanın içindeki mayalanmaya yardımcı olan bakteriler glütene çok sever, unun içindeki glütene beslenirdi. Soframıza gelen ekmek, glütene 10'da 2 gibi düşük oranda olan ekmektir. Bugün ekmekler 10'da 7-8 oranında glüten içeriyor. Yani çok fazla glüten alıyoruz, çok fazla glüten aldığımızda da bağırsak dünyamız şaşırıyor. O kadar büyük yük altındaki bir yapıştırıcı, bağırsak mikrobiotasını allak bullak ediyor ve vücudumuz buna karın ağrısı, şişkinlik, ishal, kabızlık, baş ağrıları, eklem ağrıları, kas krampları ile tepki gösteriyor. İşte bu şikayetlerinizin yanı sıra konsantrasyon güçlüğü, uyku sorunları yaşıyorsanız, kendinizi güçsüz, zayıf hissediyorsanız, eklem ağrıları ve romatizmal birtakım şikayetler, cildinizde döküntüler ve egzama, sedef gibi hastalıklar, hatta diyabet, haşimato, tiroiditi, bipolar bozukluk, şizofreni gibi

rahatsızlıklarınız varsa, bu ve bunlarla ilgili bir doktor kontrolüne dahilseniz ve bu rahatsızlıklarınız bir türlü geçmek bilmiyorsa, glüten hassasiyeti olabileceği aklınızda olmalı.

Tabii bu rahatsızlıklarınız için dahiliye doktoruna, endokrinoloji hekimine, gastroenterolojiye veya bir romatoloji uzmanına başvurmanızda yarar var. Mutlaka bu uzman hekim sizin glüten hassasiyetiniz olup olmadığını araştıracaktır. Fakat size şunu söyleyeyim, bununla ilgili bir laboratuvar testi yok. Birçok tanınmış laboratuvar gıda intolerans testi adında bazı testler yapacak ama şunu ifade etmeliyim ki bunun hiçbir bilimsel değeri yok. Lütfen paranızı boşa harcamayın, bu tuzaklara da düşmeyin.

Bu noktada çölyak hastalığından da bahsetmeliyim. Toplumda her 100 kişiden birinde görülen ve büyük çoğunluğunda HLA geninin baskın olduğu çölyak hastalığında net glüten hassasiyeti var. Çölyak hastaları bıraktıkları gramı, nanogram biriminde glütenle karşılaştıklarında bile korkunç bir reaksiyon oluşuyor. Bu kişiler önce çocukluk çağında ishal, kabızlık, şişkinlik rahatsızlıkları yaşıyor. Gelişme geriliği, böbrek yetmezliği, akciğer solunum sorunu ve nörolojik bir takım rahatsızlıklarla karşımıza çıkıyor. Kesin tanı ince bağırsak biyopsisi ile konulabiliyor. Bu kişilerin kesinlikle glüten içeren herhangi bir ürün almamaları gerekiyor. Türkiye’de İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediyelerinin glütensiz ekmek ürettiğini, piyasada glüten içermeyen ürünler olduğunu biliyorum.

Paranoya yaşamayalım, duyarsız da kalmayalım

Peki diğer sağlıklı bireyler acaba glütensiz beslenmeli mi? Glüten hassasiyetinden şüpheleniliyorsa bir kişi ne yapmalı? Harvard Üniversitesi’nin 2018 yılında yaptığı bir araştırmaya göre, toplumda glüten hassasiyeti oranının yüzde 10’u geçmediğini anlıyoruz. Bazı yayınlara göre de yüzde 5-6 oranında olduğunu görüyoruz. Glütenin 6 milyar dolarlık bir sektör oluşturduğunu düşünürsek, glütensiz ürün aramanın, araştırmanın ne kadar zor olduğunu da dikkate alırsak, gereksiz bir paranoyanın içine girmememiz gerektiğini de görüyorum. Ancak duyarsız da kalmamalıyız.

Şişkinliğiniz, ishaliniz, karın ağrınız varsa glüten hassasiyetinden söz edilebilir. Glütene tamamen sıfırlamanıza gerek yok. Sağlıklı bir bireyin glütene ihtiyacı olduğunu da düşünüyorum, ancak günde 6 gramdan fazlasının genel sağlık anlamında da zararlı olabileceğini öngörüyorum. Bir dilim beyaz ekmekte veya bir porsiyon (80 gram) makarnada 2 gram glüten olduğunu öngörürsek, günlük beslenmemizde glüten oranını düşürdükçe, yani ekmeği, pilavı, makarnayı, pizzayı iyice azalttıkça, ayda yolda bir yedikçe, hamburgerden uzak durduka zaten vücudunuza giren glüten miktarını da azaltmış oluyorsunuz. Sağlıklı bir birey oluyor, sağlıklı bir kiloda kalabiliyorsunuz. Boğazımızdan geçen her maddenin doğal, sağlıklı olduğundan emin olalım. Bu noktada, ekşi maya ekmeğinin yararlı olacağını biliyorum. Çünkü bugün normal ekmek sadece 10-15 dakika mayalandıktan sonra fırına girip soframıza geliyor. Gerçek ekşi mayalı ekmek ise 24 saat mayalandıktan sonra soframıza geldiği için glüten oranı düşüyor.

Son yıllarda özellikle bipolar bozukluk, şizofreni, ataksik yürüme, multipl skleroz, haşimoto, tiroiditi, diyabet gibi hastalıkların kökeninde de glüten hassasiyeti olabileceğini söylüyoruz. Bu tabloyla karşılaşan kişilerin 2 ay boyunca glütene en düşük oranda tutmalarını ve doktorlarıyla işbirliği yaparak çözüm aramalarını öneriyorum.

Oya DEMİR

Dayanıklı kentler için; yerel yönetimlerin afet riskini önceden düşünme, yönetme ve azaltma, erken uyarı sistemleri kurma veya bunlara göre hareket etme ve belirli afet yönetimi yapıları oluşturmaları gerekmektedir.

İklim krizine dayanıklı kentler

Sahip olduğumuz tek dünya; iklim krizi ile mücadele etmeye çalışırken, kalıcı çözümler konusunda yerel yönetimlerin aldığı kararlar ve uygulamalar çok daha fazla önemli olmaya başladı.

Dünya nüfusunun yarısından fazlasının yerleşik düzende olduğu, fosil yakıtların aşırı kullanımı, arazi kullanım değişiklikleri, ormansızlaşma gibi insan faaliyetleri etkisiyle atmosferdeki doğal dengenin bozulmasına ve sera gazı emisyonlarının artmasına da yol açan kentlerde; yerel yönetimler aracılığı ile iklim değişikliğine uyumun planlı şekilde yürütülmesi, geleceğin korunması açısından oldukça önemlidir.

Araştırmalar küresel karbon salımının yüzde 75'inden fazlasının

kentlerden kaynaklandığını açıkça gösteriyor. Birleşmiş Milletler Dünya Şehirleri Veri Kitapçığı verilerine göre (UN-Habitat World Cities Data Booklet 2018) 2030 yılında dünya nüfusunun yüzde 60'ının şehirlerde yaşayacağı tahmin ediliyor. Dolayısı ile iklim değişikliği en çok kentlerde yaşayanları etkileyecek.

Peki, yaşadığımız kentler iklim krizine ne kadar dayanıklı? Alınan önlemler neler? Planları, projeleri, stratejik hedefleri ve faaliyetlerinde öncelik ne kadar çevre ve iklim krizi? Bu kentlerde yaşayanlar; kurumlar ve bireyler sorumluluklarının ve haklarının ne kadar farkında?

Yasal çerçeve

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3'üncü maddesi, bu konuda birey-

lere ve kurumlara katılım hakkı ve sorumluluk vermektedir.

- Başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olup bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler.

- Çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğin giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlık ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparlar.

- Çevre politikalarının oluşmasında katılım hakkı esastır. Bakanlık ve yerel yönetimler; meslek odaları, birlikler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların çevre hakkını kullanacakları katılım ortamını yaratmakla yükümlüdür.

Nisan ayında kışı yaşadığımız günler, iklimin ne kadar değiştiğinin ve gelecekte bizi nelerin beklediğinin en somut kanıtı. Kısa, orta ve uzun vadede bizi bekleyen olumsuzluklar ise; sıcaklık yükselmeleri ve atmosferde biriken metan, karbondioksit gibi gazların artışı ile kentlerde hava kirliliğinin daha da artması, kuraklık ve sel olaylarının artışı ile kentsel su kaynaklarının ve altyapısının olumsuz etkilenmesi, kentsel altyapının zarar görmesi ve aşırı iklim koşulları (aşırı sıcaklar, aşırı soğuklar, sel felaketleri, kasırgalar

vb.), halk sağlığının tehlikeye girmesi, kıyı bölgelerindeki yerleşim yerlerinin su altında kalma riski... Tüm riskler bir kez daha dayanıklı kent olmanın önemini altını çiziyor.

Sorumluluk herkesin

Dayanıklı Kent; Birleşmiş Milletler Afet Risklerini Azaltma Ofisi tarafından şöyle tanımlanmıştır: Herhangi büyüklükteki insan yerleşimleri olan kentsel sistemlerin bir tehlike ile karşılaştığında kendini sürdürülebilirlik kapasitesidir. Dayanıklı bir kentsel sistem, kent sakinlerinin yaşamlarını korumak ve iyileştirmek, kentin gelişme ve kalkınma kazanımlarını güvence altına almak ve yatırım yapılabilir bir ortamı teşvik etmek üzere doğal ya da insan kaynaklı, ani veya zamana yayılmış tehlikeleri değerlendirmeli, tehlikelere dair planlama yapmalı ve gerektiğinde bu durumlara müdahale etmelidir.

McKinsey & Company ve C40 Kentleri İklim Liderliği (C40 Cities Climate Leadership) ağı, 2021 yılında yayınladıkları bir raporda kentlerin iklim değişikliğine uyumu konusunda bir araştırmanın sonuçlarını yayınladı. Bu raporda; kentlerin iklim krizine karşı dayanıklılığını artırmak için gerekli olan şu çalışmaların yapılması öneriliyor: Risklerin değerlendirilmesi, kent için tehlike haritalarının oluşturulması, yapısal analizlerin ve etki değerlendirmelerinin yapılması, risklerin kent planlarına dahil edilmesi ve erken uyarı sistemlerinin, protokollerinin hazırlanması, gerçekleşme ihtimali olan doğal felaketler karşısında insanları mali açıdan koruyacak iklim sigortasının yapılması.

Kısaca belirtmek gerekirse, dayanıklı kentler için; yerel yönetimlerin afet riskini önceden düşünme, yönetme ve azaltma, erken uyarı sistemleri kurma veya bunlara göre hareket etme ve belirli afet yönetimi yapıları oluşturmaları gerekmektedir.

Kentimizin, ülkemizin ve dünyanın geleceğine dair alınan tüm kararlarda özel sektörün, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve bireylerin aktif olarak yer alması, hem iyi yönetim ilkeleri ve uygulamaları gerçekleştirilmesinin, hem de kararlara katılımın artırılmasının olmazsa olmazıdır. Yerel yönetimlerin stratejik planları, faaliyetleri ve politikalarında iklim değişikliği ile uyum çalışmalarının yer alması, sürdürülebilir ve hızlı eylemlerin başlatılması için tüm kurumların ve bireylerin talep etmesi ve yapılan çalışmaları izlemesi önemlidir.

Nedim ATILLA

Tüm olayları yerinde gözlemlemek için 1. Dünya Savaşı'na katılan Hemingway'in romanlarında ambargo ve sömürgele-re direnen Küba'yı görebilirsiniz.

Hemingway'in izinde Küba'da...

Ernest, takvimler 1930'u gösterirken Florida'dan çıkar ve bu adını çok duyduğu adayı ziyarete gelir. Ve daha sonra yine gelir. Ve yine. Sonunda Küba'nın ona verdiği ilhamla bir cesaret bavlunu toplar ve temelli kalmak üzere Küba'sına geri gelip Ambos Munbos Oteli'nin 511 numaralı odasına yerleşir. Ve orada tam 7 yıl yaşar.

Küba gidenin muhakkak bir kere daha gitmek için fırsat kolladığı, klişe hayranlık sözcükleriyle anlatılamayacak kadar derin, büyüleyici, zorlayıcı ve çok güzel. Tıpkı yaşamın ta kendisi gibi. Her sokağı farklı bir yaşam deneyimi sunuyor size. Bir bölgesi beyninizin içiyken bir diğeri kalbiniz oluveriyor. Eminiz ki Ernest Hemingway de tam da böyle düşündüğü için yeniden ve yeniden geliyor Küba'ya. Kopamıyor. Bugüne kadarki en meşhur romanlarını burada yazıyor. "Çanlar Kimin İçin Çalıyor?" ve "Yaşlı Adam ve Deniz" gibi... Yıllar geçtikçe

tabii Küba mı Ernest Hemingway ile anılıyor yoksa Ernest Hemingway mi Küba ile, karışıyor. Ada, Hemingway ile özdeşleşiyor. 7 yıllık otel yaşamından sonra bu kez artık ev almaya karar veren yazar, Havana'nın 15 km güneyinde yer alan, 1887'de İspanyol Neo Klasik tarzda inşa edilmiş bir evi satın alıyor ve ona bir de isim veriyor: Finca Vigia. Bu muhteşem evde 22 yıl geçiriyor. Buraya yerleştikten sonra yoğun bir yazma mesaisine giren yazar; ara sıra gittiği lokaller, restoranlar ve avcılık dışında neredeyse hiç dışarı çıkmıyor. Ve ona hem Pulitzer

**“Hayat hakkında yazabilmek için önce onu yaşamak gerek.”
Ernest Hemingway**

Ödülü'nü hem Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandıran meşhur romanı “Yaşlı Adam ve Deniz”i burada yazıyor.

Bugün Havana'da da çevresinde de birçok mekânda yazarın izini bulabilirsiniz. Müdavimi olduğu bar ve restoranlar onun anısını yaşatmak için fotoğraflarını, resimlerini ve hatta heykelini mekânın içine yerleştirmişler. Havana'nın en meşhur bar ve kulüplerinden biri olan La Floridita'da, yazarın her zaman oturduğu yerde bir heykeli mevcut. Sık sık fotoğraf çektirenlerin yanı sıra bir de yazarın heykelinin yanında sessizce oturup ona eşlik edenleri de görmek mümkün. Hemingway'in yaşadığı bölgeye nispeten daha yakın olan ve sık sık balığa çıktığında uğradığı Cojimar isimli kasabanın yazarın hayatında çok büyük bir yeri var. Bölgenin balıkçılarıyla sıkı dostluklar kurar ve uzun sohbetler eder, bir gün “Yaşlı Adam ve Deniz” romanına ilham kaynağı olacağını bilmeden.

Yazar, aynı romanla kazandığı Nobel Edebiyat Ödülü'nü kutlamak için de uğrak yeri olan La Terrasse de Cojimar isimli mekâna gelir. Yakından tanıdığı kasaba halkıyla kutlar bu özel ödülü...

Ernest Hemingway'in evinin bahçesinde

duran Pilar isimli emektar botuyla sıklıkla balık avına çıktığı bilinir. Bu bazen romanları için ilham almak bazen de savaş yazarlığı yapmak içindir. Evet. Yazarın en önemli uğraşlarından biri; bizzat savaş bölgelerine giderek de sürdürdüğü savaş yazarlığıdır. 1. Dünya Savaşı'na bizzat katılır. 2. Dünya Savaşı'nda da tüm olayları gözlemlemek için savaş boyunca Çin ve Avrupa'ya gitmiştir. Belki de Küba, Ernest Hemingway için kendini tanıdığı, keşfettiği ve her geçen gün daha fazla hayran kaldığı bir sığınaktır. Küba'da yazarın izini her mekânda görüyorsunuz. Bu onun olduğu kadar Kübalıların da isteği belli ki. Kendisini anlayana ve çok sevene büyük bir kucak açan bu ada, her gittiğinizde sizi olduğu gibi yeniden ve yeniden karşılar. Ambargolara, sömürgeye karşı direnen yüzü ile karşılaşsınız. Yavaş yavaş, o 511 numaralı odada başlayan ve neredeyse yarı ömür süren Santiago'nun (Yaşlı Adam ve Deniz'in baş kahramanı) macerasına ortak olmaya başlarsınız.

Küba'yı tanıyalım

Küba, Isla de la Juventud ve birçok takımadaların yanı sıra büyük Küba adasından oluşur. Havana, Küba'nın en büyük şehri ve ülkenin başkentidir. Santiago de Cuba ikinci en

büyük şehirdir.

Küba'nın kuzeyinde Amerika Birleşik Devletleri (150 km uzaklıkta) ve Bahamalar, batısında Meksika, güneyinde Cayman Adaları ile Jamaika ve güneydoğusunda Haiti ve Dominik Cumhuriyeti bulunur.

28 Ekim 1492'de, Kristof Kolomb karaya çıktı ve şu an Küba'ya ait olan adada İspanya Krallığı için hak iddia etti. Küba, 1898'de biten İspanya-Amerika Savaşı'na kadar İspanya'nın bir toprağı olarak kaldı ve 1902'de Birleşik Devletler'den resmi bağımsızlık kazandı.

Küba 11 milyonu aşkın insanın yurdudur ve Karayipler'de en geniş yüzölçümüne sahip olmanın yanı sıra en kalabalık ada milletidir. Ada, etrafındaki sular tarafından ılıklaştırılmış bir tropikal iklime sahiptir. Aynı zamanda Karayip Denizi'nin sıcak suları ve adanın Meksika Körfezi'nin karşısında olması adayı kasırgalara açık hale getirmiştir. 1232.5 km uzunluğundaki Küba Adası, yeryüzündeki en büyük 13. adadır.

Adanın tarihçesine bakacak olursak;

Küba yerlileri; Küba'nın ilk sakinleri Güney Amerika'dan adaya gelen Guanahatabey ve Kiboni yerlileriydi. Adaya daha sonra yerleşen Taynolar, çömlek ve alet yapımında belirli bir düzeye ulaşmış tarımcı ve barışçıl bir halktı. İspanyolların adada ilk koloniyi kurduğu sırada çoğunluğunu Taynoların oluşturduğu yerlilerin sayısı 80-100 bin dolayındaydı.

Kristof Kolomb'un birinci yolculuğunda keşfederek (28 Ekim 1492) İspanyol toprağı ilan ettiği Küba'da ilk kalıcı yerleşim 1511'de kuruldu. Sömürgecilerin baskı ve sömürsü, salgın hastalıklar, açlık ve göçler yerli nüfusunu 5 bine kadar düşürdü. 18. yüzyıla girilirken bölgede

sağlanan barış ve düzenle birlikte sömürgecinin nüfusu 50 bine ulaştı. İspanya'dan düzenli gemi seferlerinin başlaması Havana'nın ticari ve stratejik önemini artırdı. Bu arada hayvancılığın, tütün ve şeker kamışı üretiminin artırılması ve iş gücü için Afrika'dan çok sayıda köle getirilmesi adada köklü bir deği-

şim yarattı. 1865'te köle ticaretinin sona ermesiyle ortaya çıkan işgücü açığını kapatmak için adaya sözleşmeli işçi olarak Meksika yerlileri ve Çinliler getirilmeye başladı.

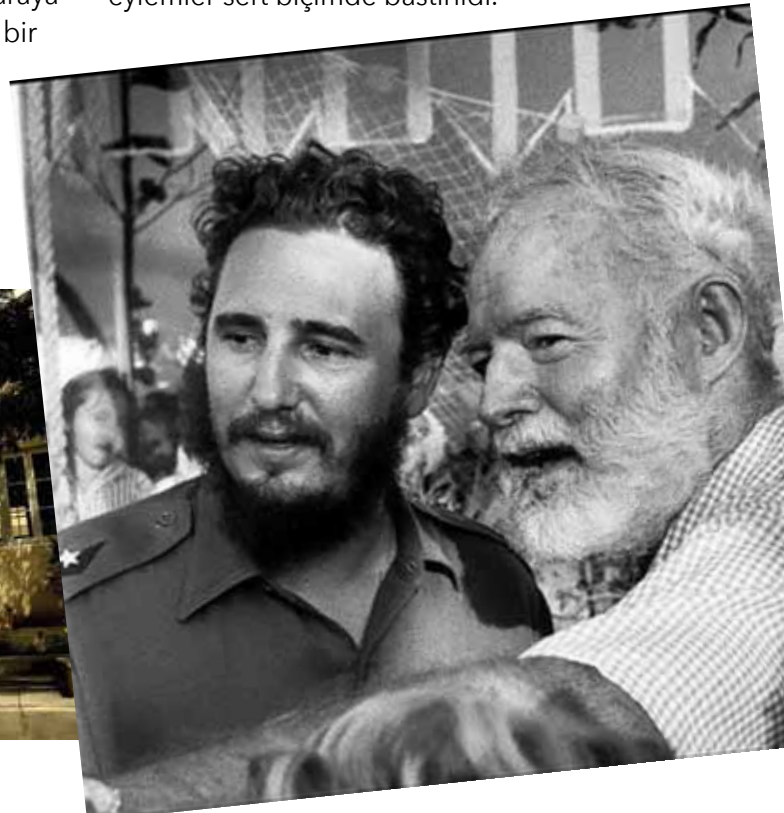
19. yüzyılın sonlarından itibaren İspanya'nın şeker üretimi ve ihracatı için gerekli iş gücü, sermaye, makine, teknik beceri ve pazarları sağlamada yetersiz kalması Küba'yla olan siyasi ve iktisadi bağlarının giderek zayıflamasına yol açtı. Bu ortamda Amerikalı iş insanları şeker üretiminde ve ticaretinde güç kazanmaya başladı. İspanyolların adada gelişen özerklik talebine ödün vermemesi ve vergileri daha da artırması, On Yıl Savaşı'nın (1868-1878) başlamasına neden oldu. Sonunda İspanya Zanjon Sözleşmesi'yle (1878) siyasi ve ekonomik reformlar yapmaya söz verdi. Adada sağlanan barış ortamı ekonomik bunalımın derinleşmesi yüzünden uzun süreli olamadı. 1895'te sürgündeki Kübalı şair ve gazeteci Jose Marti'nin sürgündeki siyasi örgütleri bir araya getirmesiyle gerilla taktiklerine dayanan bir bağımsızlık savaşı başladı. Buna karşı İspanya adaya 200 bin asker çıkardı. Savaş ortamının adadaki şeker üretimini durma noktasına getirmesi üzerine ada ekonomisinde etkin durumda olan Amerika Birleşik Devletleri'nin Havana

Kolomb'un 1492 yılında keşfederek İspanyol toprağı ilan ettiği Küba'da ilk kalıcı yerleşim 1511'de kuruldu. 11 milyonu aşkın nüfusa sahip Küba, devrim sonrası hızlı bir yapılanma dönemi geçirdi.

limanında demirli Maine Gemisi'nin batırılmasını bahane ederek İspanya'ya savaş açmasına neden oldu.

İspanya'nın İspanyol-Amerikan Savaşı (1898) sonunda yenilmesinin ardından imzalanan Paris Antlaşması

çerçevesinde öngörülen Küba'nın bağımsızlığı 1 Ocak 1899'da Amerika Birleşik Devletleri işgali altında yürürlüğe girdi. Küba Devleti'nin siyasi ve ekonomik çerçevesini belirleyici önlemler alan Amerika Birleşik Devletleri, Küba'nın iç ve dış ilişkilerinde söz sahibi olma ve Guantanamo Koyu'nda bir deniz üssü kurma hakkını aldıktan sonra birliklerini adadan çekti. Amerika Birleşik Devletleri'nin ikinci müdahalesinden (1909) sonra seçimleri kazanan liberallerin adayı Jose Miguel Gomez döneminde rüşvet, yolsuzluk ve sosyal adaletsizlik üzerine kurulu bir yönetim biçiminin yolunu açtı. Özellikle Afrika kökenli Kübalıların siyasi haklar ve daha iyi iş olanakları için giriştiği eylemler sert biçimde bastırıldı.

Gomez'le birlikte örtülü bir diktatörlüğe dönüşen Cumhurbaşkanlığı, çoğu kez hileli seçimler ve askeri baskı yoluyla ele geçirilen bir makam durumuna geldi. 1933'te Amerika Birleşik Devletleri'nin desteğiyle Gerardo Machado'yu deviren Fulgencio Batista, en ünlü diktatör olarak uzun yıllar Küba yönetimine damgasını vurdu. Batista zamanında tarım ve hayvancılığın yanı sıra turizm ve kumarhane işletmeciliği de önemli bir gelir kaynağı haline geldi. Buna karşı işsizlik oranının yükselmesi, nüfusun büyük çoğunluğunun yoksulluk içinde kalması ve ekonominin giderek daha da dışa bağlanması Batista yönetimine karşı etkin bir muhalefetin doğmasına yol açtı.

1950'lerde Fidel Castro, Moncada Kışlası'na düzenlediği başarısız bir baskından (1953) dolayı bir süre hapis yattı. Daha sonra Meksika'ya giden Castro, 1955'te 26 Temmuz Hareketi'ni başlattı. Arjantinli devrimci Che Guevara'nın da yer aldığı örgütün Aralık 1956'da Küba'da başlattığı gerilla hareketi, zamanla öteki gruplardan da destek alarak Batista'ya bağlı birliklere önemli darbeler indirdi. 1 Ocak 1959'da diktatör Fulgencio Batista'nın Küba'yı terk etmesinin ardından Fidel Castro'ya bağlı 1000 kişilik bir kuvvetin Havana'ya girmesiyle yeni bir yönetim başladı.

İktidara geldikten sonra köklü toprak reformu gibi adımlarla geniş bir kesimin desteğini kazanan Fidel Castro, ittifak kurduğu Küba Sosyalist Halk Partisi ile birlikte yönetime ağırlığını koydu. Toprak kamulaştırmalarından zarar

Küba'ya giderseniz...

- Yanınıza sokakta karşılaştığınız çocuklara hediye etmek üzere küçük hediyelikler alın. Renkli kalemler, minik oyuncaklar, küpe... Ne alabilirseniz...
- Old Havana'nın rengârenk ve capcanlı sokaklarında dolaşıp halkın arasına karışın.
- Trinidad'ın canlı ve otantik tatil havasını soluyun ve şelalelerin serin sularında yüzmenin tadını çıkarın.
- Meşhur Küba tütünlerinin inceliklerini öğrenin ve puro fabrikasını mutlaka gezin.

gören ABD şirketlerinin baskısıyla ABD yönetiminin uygulamaya başladığı iktisadi ambargo ve bunu izleyen Domuzlar Körfezi Çıkarması, Castro'nun SSCB ile yakın bir ilişkiye girerek sosyalist bir çizgiye yönelmesini hızlandırdı. Ertesi yıl Küba'ya yerleştirilen Sovyet füzeleri yüzünden patlak veren Ekim Füzeleri Bunalımı'nda Sovyet lideri Nikita Kruşçev'in geri adım atması Küba'nın SSCB ile olan ilişkilerini bir ölçüde bozdu. 1960'larda ABD baskısı yüzünden artan askeri harcamalar ekonomide sarsıntıya yol açtı. Aynı dönemde Küba, Latin Amerika'daki devrimci hareketlere verdiği destekten dolayı diplomatik yalnızlığa itildi.

Soğuk Savaş sonrasında kesilen Sovyet yardımı yüzünden iktisadi bir açmaza sürüklenen Küba, turizm yatırımlarına yöneldi ve kısıtlı da olsa özel yatırımlara izin verildi. Yine bu dönemde ABD ile olan ilişkilerde kısıtlı bir iyileşme görüldü. 1990'ların sonlarından itibaren Çin Halk Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği'ne yakınlaşan Küba, Latin Amerika'da da (özellikle Venezuela ve Bolivya) yeni müttefikler buldu. 31 Temmuz 2006'da Fidel Castro başkanlık görevlerini kardeşi Raul Castro'ya devretti ve 19 Aralık 2007'de koltuğunu bıraktı. Küba, devrim sonrasında hızlı bir yapılanma dönemi geçirmiştir.

İzmir gelişmemiş

Türkiye'deki ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişliklerini şehirleşme hızı, üniversite mezunu oranı, kişi başına hekim sayısı, POS cihazı sayısı gibi verilerle ölçen araştırmaya göre Türkiye'nin en gelişmiş ilçesi İstanbul Şişli oldu.

Araştırmaya göre, en gelişmiş 10 ilçe arasında İzmir'den ilçe yer almazken, Ankara 2 ve Bursa 1 ilçe ile temsil edildi. Ağırlığı ise 7 ilçeyle İstanbul oluşturdu. En az gelişmiş durumdaki altıncı kademe ilçeler, aynı zamanda en yüksek doğurganlığın olduğu ilçeler olarak da dikkat çekiyor.

Birinci kademe 25 milyon

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (İlçe SEGE-2022) göre, Marmara Bölgesi'nde 36, Ege Bölgesi'nde 13, İç Anadolu'da 9, Akdeniz Bölgesi'nde 5, Karadeniz'de 2, Doğu Anadolu ve Güneydoğu'da 1'er tane birinci kademe gelişmiş ilçe bulunuyor. Birinci kademe gelişmiş ilçelerin toplam nüfusu, 2020 yılı itibarıyla 25,3 milyon seviyesinde olup toplam nüfusun yüzde 30,2'sini oluşturuyor.

En gelişmiş ilçeleri kapsayan birinci gelişmişlik kademesinde genel olarak Marmara, Ege, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgesi yer alırken, Karadeniz Bölgesi'nden Trabzon-Ortahisar ile Samsun-Atakum, Doğu Anadolu Bölgesi'nden Erzurum-Yakutiye, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden de Ga-

ziantep-Şehitkamil ilçeleri, birinci gelişmişlik kademesine girdi.

İlk 10 ilçe

İstanbul'un 39 ilçesinin 29'u ve İzmir'in 30 ilçesinin 10'u, Ankara'nın 5 ilçesi birinci kademe yer aldı. Araştırmaya göre en gelişmiş 10 ilçe sırasıyla şöyle: Şişli (İstanbul), Çankaya (Ankara), Beşiktaş (İstanbul), Kadıköy (İstanbul), Yenimahalle (Ankara), Bakırköy (İstanbul), Fatih (İstanbul), Nilüfer (Bursa), Ataşehir (İstanbul), Başakşehir (İstanbul).

Bu ilçelerde, Türkiye'deki tüm banka şubelerinin yüzde 49'u bulunuyor. Kartlı ödeme tutarının yüzde 56'sı da bu ilçelerde. Eğitim ve sağlık boyutlarındaki bütün değişkenlerde birinci gelişmişlik kademesi, en yüksek değerlere sahip.

Araştırmaya göre; ikinci kademe 173, üçüncü kademe 175, dördüncü kademe 215, beşinci kademe 222, altıncı kademe ise 121 ilçe bulunuyor. Türkiye'nin doğurganlık hızı en yüksek 100 ilçesinin 68'i, en az gelişmişlik düzeyinde bulunan altıncı kademe. Bu kademedeki en düşük skorlu ilçeler; Bingöl, Diyarbakır, Mardin, Muş, Hatay, Gaziantep, Ağrı ve Siirt illerinde yer alıyor.

Organik Sokak: Urla Sanat Sokağı

Biz İzmirli, genelde herkes, rahatına, eğlencesine ve keyfine düşkün olarak bilirler. Sanırım gerçekten öyleyiz. Havalarda biraz düzeldi mi ver elini sahil beldeleri, tiyatrolar, antik sokaklar, meydanlar... Bunun sebebi herhalde etrafımızda çok fazla gidilecek tatil ve tarihi yerlerin olmasından kaynaklanıyor. Bu ay sizleri İzmirliğin en uğrak, tarihi bol ve bir o kadar da eğlenceli bir yerine götürelim, Urla Sanat Sokağı...

Uluslararası Urla Enginar Festivali - 06 Mayıs 2022,
Git Fest - 01 Temmuz 2022,
Urla Jazz ve Gastronomi Festivali
12 Eylül 2022,
Zeytin Barış Festivali
10 Aralık 2022

İzmir’de olup da gitmeyen çok az insan vardır Urla Sanat Sokağı’na. Urla Organik Sokak mı denmeliydi yoksa? Tarihi yapısından, açılan kafelerine, satılan ürünlerine kadar her şey organik. Binaları bile eski yapılardan kalma; yani organik, katıksız, olması gerektiği gibi...

Bu sokak o kadar güzel ve yapısı o kadar naiftir ki 2010 yılında birkaç sanatçı toplanıp bu sokağın sanat sokağı olmasına ve sanat sergileri yapılmasına uygun olduğu kanaatine varırlar. İlk zamanlar Urla Sanat Geceleri yapılmış, o zamanlar Zafer Caddesi’ymiş buranın adı. Gel zaman git zaman Urla Sanat Geceleri yerini sergi dükkanlarına, seramik atölyelerine, antikacılara, zanaatkarlara bırakmış. Urla Devlet Tiyatrosu ve Urla Müzik Akademisi’nin de olduğu caddede sanat ile ilgili kurs ve atölyeler artınca sokağa ‘Sanat Sokağı’ denilmeye başlanmış.

Sanatın, eğitimin ve gece hayatının renkli olduğu sokakta tarihi doku ilk zamanki halini

koruyor. Sağlı sollu kafelerin bulunduğu caddeye eski, taş, bazıları avlulu Rum evleri hâkim. Kafesinden bakkalına, çaycısından gece kulübüne kadar tüm esnaf tarihi yapıların içinde ticaretini yapıyorlar.

Bir de buranın başka bir özelliği, her kafenin kendine has özelliği var; kimi yerler rezervasyonla isme özel yemek yapıyor ki yer bulabilene aşk olsun. Kimisinde uzun uzun kanepeler, koltuklar... İçeriye girdiğinizde kendinizi evinizde hissediyorsunuz. Bazılarında ise en nadide antikalara bulabilir, ev hanımlarının el emekleri ile yaptıkları ürünleri satın alabilirsiniz.

Her yıl nisan ayında Uluslararası Urla Enginar Festivali yapılır. Neden mi enginar; çünkü bu yöre sakız enginar adında henüz açmamış bir çiçek tomurcuğuna sahip. Sağlığa iyi gelen ve Yunan Tanrısı Zeus’un âşık olduğu kadın ‘Cynara’dan ismini almış bir çiçek bu.

Urla’nın mutfağını tanıtmak amacıyla düzenlenen Uluslararası Urla Enginar Festivali, Urla Cumhuriyet Meydanı’nda yapılmaktadır. Festivalde üreticiler enginar başta olmak üzere kendi meyve ve sebzelerini satmaktadır. On binlerce kişinin ziyaret ettiği festivalde aklınıza gelebilecek farklı enginar yemekleri de sunuluyor. Enginar reçeli, suşisi, parfümü... Hatta hediyeelik eşyalar bile enginar temalı; enginar kolyesi, enginar mumu.

Hem Urla Sanat Sokağı’na uğrayacağınız hem de Urla’da güzel vakit geçirebileceğiniz 2022 yılı etkinliklerine katılmanız dileğiyle...

İZMİRLİ GENÇLER TÜBİTAK FINALİNDE

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

İAOSB'liler yine TÜBİTAK birincisi

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtaş, "Bu yarışmaların amacı; lise öğrencilerini teşvik etmeye, onların eğitim ve öğretimine katkıda bulunmaya ve onların gelecekte ülkemize ve dünyaya yararlı bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olmaya" dedi.

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

Doğalgaz zammı, sanayide üretimi piyasada alım gücünü düşürecek

Sanayide enerji maliyetlerinin artması, üretimin düşmesine yol açarak, alım gücünü düşürecek. Enerji kaynaklı maliyet artışları, fiyatları yansıyacak. Sanayide enerji maliyetlerinin artması, üretimin düşmesine yol açarak, alım gücünü düşürecek. Enerji kaynaklı maliyet artışları, fiyatları yansıyacak.

İAOSB öğrencileri bir kez daha birinci

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, TÜBİTAK yarışmasında Ege Bölge birincisi oldu.

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtaş, "Bu yarışmaların amacı; lise öğrencilerini teşvik etmeye, onların eğitim ve öğretimine katkıda bulunmaya ve onların gelecekte ülkemize ve dünyaya yararlı bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olmaya" dedi.

GÖZLEM

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

İAOSB'nin öğrencileri Naz Canan ve Latife Evrenler, öğretmenleri Serdar Gedik'in rehberliğinde hazırladıkları projeye Ege Bölgesi birincisi oldu; ulusal finale yarışacaklar.

Enerji kaynaklı maliyet artışları fiyata yansıyor

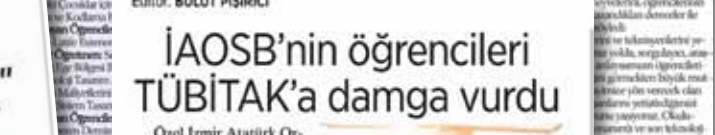
Sanayide, 1 Nisan'dan itibaren doğalgazda yüzde 50, elektrikte yüzde 20 zamlanan fiyatların yükünü, nihai ürün fiyatlarına yansıtma süreci hızlanıyor. Son bir yılda enerji maliyetlerindeki artışın yüzde 600'e ulaşmasına sebep olan sanayiciler, yüksek oranlı enerji zamlarının bir yandan enflasyonu yukarı çektiği, bir yandan da üretimin düşmesine yol açtığı uyarısında bulunuyor. OSB yöneticileri, doğalgazda artan fiyatlarla birlikte sanayicilerin alınan teminatların yenilenmesinde de sıkıntılar yaşayabileceğini belirtiyor.

- **Hilmi Uğurtaş (İAOSB):** Sanayicilerin tek başına bu yükü taşıyabilmeleri mümkün değil.
- **Kazım Puruk (OSB):** Sanayide, doğalgaz fiyatlarının artması üretimi düşürecek.
- **Abdullah Demirci:** Enerji maliyetlerindeki artışın yüzde 600'e ulaşmasına sebep olan sanayiciler, yüksek oranlı enerji zamlarının bir yandan enflasyonu yukarı çektiği, bir yandan da üretimin düşmesine yol açtığı uyarısında bulunuyor.
- **Can Karakay:** Enerji maliyetlerindeki artışın yüzde 600'e ulaşmasına sebep olan sanayiciler, yüksek oranlı enerji zamlarının bir yandan enflasyonu yukarı çektiği, bir yandan da üretimin düşmesine yol açtığı uyarısında bulunuyor.
- **Tayfun İnanç (Kıyafet OSB):** Üretim ve kapasiteyi etkileyecek.

İAOSB'nin öğrencileri TÜBİTAK birincisi

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar İçin Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

Kurulu Başkanı ve Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtaş, "Ege Bölgesi'nden toplam 1165 projenin katıldığı, bunların arasında 102 çalışmanın davet edildiği yarışmada, öğrencilerin başarıları gözler önünde sergiledi. Yarışmada, 1165 projenin katıldığı, bunların arasında 102 çalışmanın davet edildiği yarışmada, öğrencilerin başarıları gözler önünde sergiledi.

İAOSB'nin öğrencileri yine TÜBİTAK finalinde

ÖZEL İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar için Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

Ege Bölgesi'nden toplam 1165 projenin katıldığı, bunların arasından 102 çalışmanın davet edilmesine layık görüldüğü 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'na Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri toplam 5 proje ile katıldılar.

Teknoloji Tasarım alanında okul öğrencilerinden Taha Eren Karakış ve Alperen Demirci; öğretmenleri Sabahattin Poyraz rehberliğinde hazırladıkları ve doğalgaz faturalarında yüzde 50 tasarruf sağlayacak olan 'Konutlar için Isınma Maliyetlerini Düşüren Yerli Ekonomik Sistem Tasarımı' projesi ile ikinci oldular.

Sanayi Bölgesi'nin aynı zamanda İzmir Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal

YENİ BAKIŞ

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal

İAOSB'nin öğrencileri yine TÜBİTAK birincisi

ÖZEL İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar için Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

Hilmi Uğurtas

ulusal finale çıkmaya hak kazandı. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal boyutta en başarılısı olduğunu değerlendirerek büyük övgülerini dile getirdi.

İAOSB'nin öğrencileri TÜBİTAK birincisi

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar için Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

Hilmi Uğurtas

ulusal finale çıkmaya hak kazandı. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı, aynı zamanda Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal boyutta en başarılısı olduğunu değerlendirerek büyük övgülerini dile getirdi.

TİCARET

İAOSB'nin öğrencileri TÜBİTAK birincisi oldu

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar için Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

YENİGÜN

İAOSB, MEYVELERİ TOPLUYOR

53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'na, Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi damga vurdu. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı ve aynı zamanda Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal boyutta en başarılısı olduğunu değerlendirerek büyük övgülerini dile getirdi.

sanayi

TÜBİTAK GURURU

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı '4 Yaş ve Üzerindeki Çocuklar için Uygulamalı Algoritma ve Kodlama Eğitim Seti' projesi Ege Bölge birincisi olarak, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı.

PROJE TABANLI EĞİTİMİN MEYVELERİ

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal boyutta en başarılısı olduğunu değerlendirerek büyük övgülerini dile getirdi.

S'İNİ TEMSİL EDİYOR

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurucu Temsilcisi Hilmi Uğurtas, sundukları proje tabanlı eğitim çalışmalarının ulusal boyutta en başarılısı olduğunu değerlendirerek büyük övgülerini dile getirdi.

İAOSB Başkanı Hilmi Uğurtas, "Sanayimize yön verecek olan geleceğin nitelikli yetiştirilmesi için eğitimimize büyük önem veriyoruz" dedi.

GENÇLERE ALKIŞ

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 'Teknoloji Tasarım' alanında imza attığı proje, Ege Bölge birincisi oldu. Öğrenciler, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ulusal finale çıkmaya hak kazandı. 2'de

POSTA

Yazı-kışı farklı yemekler YÖRÜK MUTFAĞI

O smanlı İmparatorluğu dönemi ile Cumhuriyet'in ilk yıllarında Anadolu ve Rumeli'de göçebe olarak yaşayan, geçimlerini hayvancılıkla sağlayan ve mevsimlere göre ova veya yaylalarda kurdukları çadırlarda oturan Oğuz Türklerine "Yörük" deniyordu.

"Cesur, muharip, iyi yürüyen, eli ayağı sağlam" gibi manaları ifade eden "yörük" kelimesi yerine "yürük" kelimesi de kullanılıyordu. 11. yüzyılda Orta Asya'dan göç eden ve göçebe hayat yaşayan Oğuzlar, İran'dan geçerek, Malazgirt Zaferinden sonra Anadolu'ya geldiler. Burada da eski hayat tarzlarını aynen devam ettirdiler. İlk zamanlar Türkmen adıyla anılan Oğuzların bir kısmı yerleşik hayata geçti. Bugünkü Sivas, Ankara, Bolu, Kastamonu, Balıkesir, Manisa, Kütahya, Afyon, Uşak, İzmir, Aydın Antalya, Konya, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Adana, Hatay, Gaziantep ve Kahramanmaraş illerinin bulunduğu geniş bir sahaya yayılmışlardı. Biz de bu yazıyı hazırlarken Manisa ve Afyon'a yerleşik eski Yörüklerin

mutfak geleneklerinden yararlandık. Kocatepe Üniversitesi ile Manisa Belediyesi'nin yayımladığı geleneksel yemek araştırmalarına yönelik kitaplar da işimizi kolaylaştırdı.

Buldukları coğrafi bölgelere göre çeşitli hizmetlerde yararlandırılan Yörükler, sahillerde gemi malzemesi temini ve gemi yapımında; derbentlerde ve ana güzergahlarda yol emniyeti, tamir, muhafaza, köprü inşası ve menzillere zahire toplanması ve korunmasında; madenlerde, ordunun nakliye işlerinde ve devletin kalelerinin onarımlarında da istihdam edildiler.

Bugün Yörüklerin tamamı yerleşik hayata geçmişlerdir. Ancak eski hayat tarzlarını devam ettiren ve yaylak-kışlaklarda göçebe olarak yaşayan Yörükler Toroslarda hala mevcuttur.

Yörükler mensup oldukları Oğuz boylarına göre isim alırlardı: Kayı, Bayat, Karaevli, Yazır, Döğer, Dodurga, Yaparlı, Avşar, Kızık, Beğdili, Karkın, Bayındır, Peçenek (Beçenek), Çavundur, Çepni, Salur, Eymir, Alavuntlu, Yüreğir,

İğdir, Buğdüz ve Kınık isimleri Yörük boylarına ait isimlerdir. Bugün Anadolu'daki birçok mezra, köy ve kasaba, isimlerini bu Yörük boylarının isimlerinden almışlardır. İstanbul gibi büyük şehirlere buğday ve benzeri tüketim maddelerini develeriyle Yörükler taşırlardı. Arı duru bir Türkçe konuşan ve zengin bir folkloru bulunan Yörüklerde an'ane ve geleneklere bağlılık vardı.

Bugün artık olmayan erken dönem Yörük yemekleri

SÜT DOLAZI: Sütün kaymağı alınır. Unla karıştırıldıktan sonra koyulaşana kadar pişirilir.

EKMEK DOLAZI: Ekmek suda iyice kaynatılır. Daha sonra üzerine eritilmiş tereyağı dökülür.

YEPİNTİ: Güz aylarında koyun sütü içerisine yoğurt ilave edilerek, koyulaşınca kadar pişirilir. Piştikten sonra içine tuz atılır.

ÇİLEME ÇORBASI: Un, suyla hamur haline getirilir. Ovalanarak şehriye haline getirilir. Sonra soğan ve yağla kavrulur. Kırmızıbiber ilave edilir. Çorba olarak pişirilir.

TOVGA EKMEĞİ: Hamurdan yüzük çorbası yapılır. İçine kıyma konur. Kıymasız olarak yoğurtla da yapılır.

Yaşayan bir Yörük geleneği: Bandırma veya Bandurma

Üzüm suyu, şeker, nişasta ve bir miktar sudan, palıza adı verilen bir karışım yapıp kaynatılır. Bu sırada uzun iplere temizlenmiş ceviz dizilir. Kaynayan palızanın içine bu ipler daldırılır. Bu esnada "Haydar, Haydar gel sana kızım Fatma'yı vereyim" diye bağırılır. Haydar diye seslendikleri rüzgardır. Böyle bağırarak rüzgarın çıkıp palızaları kurutacağına inanılır. Kaynatılıp kurutulan palızalar kutularda saklanarak gelen misafirlere ikram edilir.

TOYGAR ÇORBASI (Toğga Çorbası)

MALZEMELER: 2 yemek kaşığı koyun yoğurdu, 1 çay bardağı pirinç, 2 yemek kaşığı un, 1 yemek kaşığı kaymak, 1 yumurta, 5 su bardağı et suyu, 1 tatlı kaşığı tuz, 1 çay kaşığı kekik veya birkaç dal kekik.

HAZIRLANIŞI: Yoğurt, un, pirinç ve yumurta bir tencereye alınarak koyu ayran kıvamına gelene kadar karıştırılır.

Pirinçlerin yumuşaması için iki saat bekletilir. Hazırlanan malzemelere et suyu ve birkaç dal kekik ilave edilip, kısık ateşte kaynamaya başlayınca kadar karıştırılır. Kaynama başlayınca pişmeye bırakılır. Piştikten sonra tuzu eklenir. Servis tabağına alınır. Üzerine kaymak konularak sıcak servis edilir.

BÜRYAN

MALZEMELER: 1 kg kemikli kuzu eti, 2 su bardağı pirinç, 2 yemek kaşığı tereyağı, 1 baş soğan, 1 fincan sıvı yağ, 1 çay bardağı tuz

HAZIRLANIŞI: Kemikli kuzu eti sıvı yağda bir süre kavrulur. 3 su bardağı su konulup düdüklü tencerede 20 dakika pişirilir. İnce, küp küp doğranmış

soğan tereyağında pembeleşinceye kadar kavrulur. 1 saat kadar

önce ılık suda ıslatılmış pirinç süzülüp eklenir ve 5 dakika daha kavrulur. Pirinç fırın tepsisinin tabanına yayılıp etler üzerine sıralanır. Üzerine 3 su bardağı et suyu konup önceden ısıtılmış fırında 170-180 derecede ısıda 25-30 dakika pişirilir. Sıcak servis yapılır. Servis sırasında üzerine karabiber veya pul biber serpilir.

KABARTLAMA

HÖŞMERİM

MALZEMELER: Yarım kg taze tuzsuz koyun peyniri, 2 çorba kaşığı un, 1 su bardağı şeker, 150 gr sıvı yağ

HAZIRLANIŞI: Tuzsuz peynir çatalla ezilerek veya rendelenerek hafif ateşte karıştırılarak eritilir. Başka bir tencerede un, çok açık pembeleşinceye kadar kavrulur. Erimiş peynirin üzerine un, şeker ve yağ ilave edilir, karıştırılarak yağı çıkıncaya kadar pişirilir. Ateşten aldıktan sonra kapağı kapalı olarak 10 dakika dinlendirilir ve servis edilir.

MALZEMELER: 4 su bardağı un, 2 su bardağı zeytinyağı, 1 su bardağı yoğurt ya da süt, 1 kg yoğurt, 100 gr tereyağı, 1 yumurta, 4-5 diş sarımsak, 1 yemek kaşığı salça, 1 yemek kaşığı kuru nane, 1 tatlı kaşığı karabiber, 1 tatlı kaşığı kırmızı pul biber, 1 tatlı kaşığı tuz

HAZIRLANIŞI: Un, bir su bardağı yoğurt ya da süt, yumurta, tuz ve yeterince su katılarak kulak memesi yumuşaklığında bir hamur elde edilir. İki bezeye ayrılan hamur 10-15 dakika dinlendirilip 70-75 cm çapında yufkalar olarak açılır, 5 cm boyutlarında kare parçalar halinde kesilir ve kızgın yağda kızartılır. Kızarıp kabaran parçalar kevgirle uygun bir kaba alınır, üzerine kaynar su dökülerek ağzı kapalı 1-2 dakika bekletilir, sonra suyu süzülür. Üzerine sarımsaklı yoğurt dökülür. Yoğurdun üzerine de tereyağında kavrulup az sulandırılmış salça gezdirilir. Servis yapılırken kabartlamanın üstüne karabiber, kuru nane ve kırmızı pul biber serpilir.

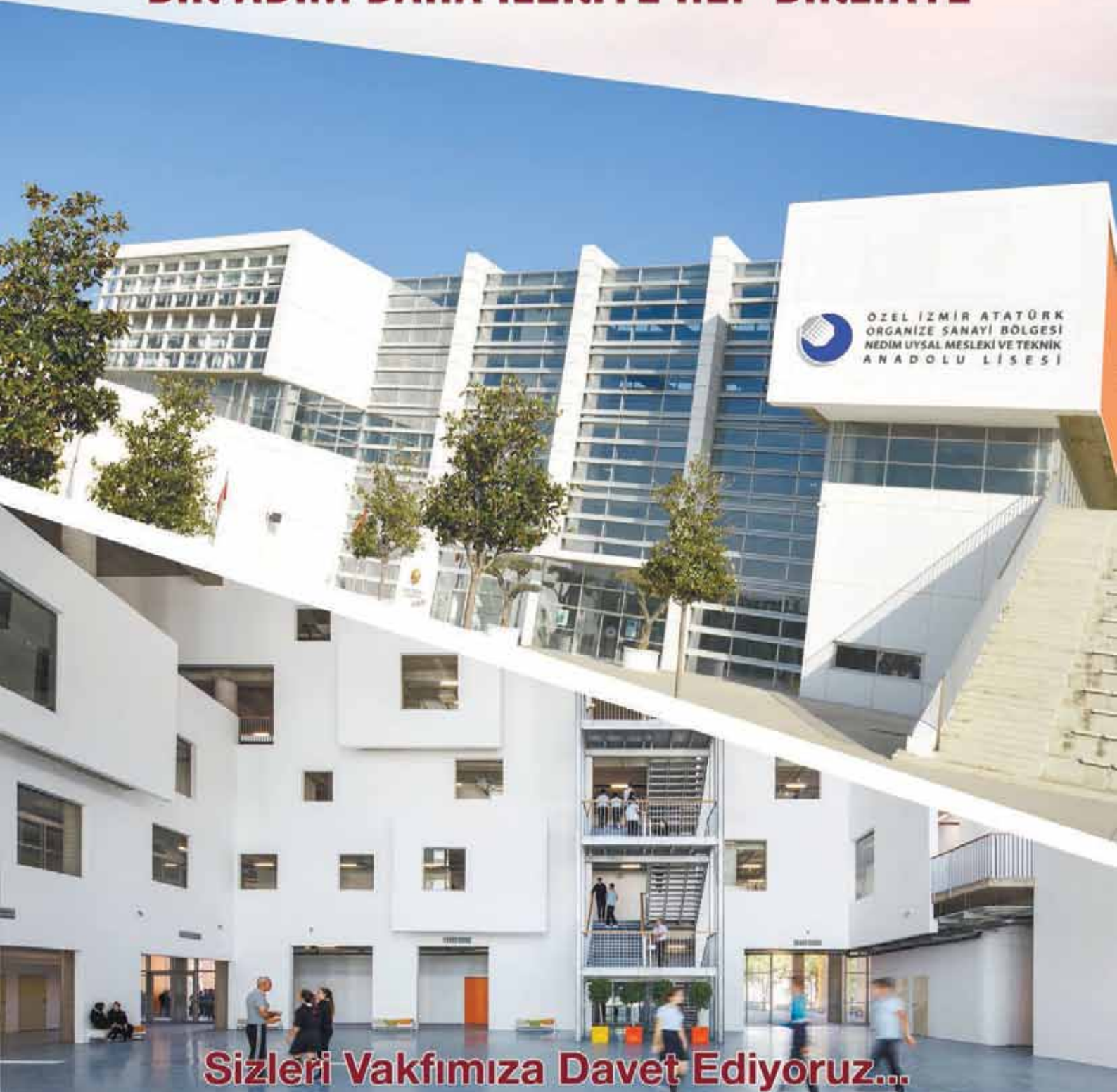

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

ÖZEL İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
NEDİM UYSAL MESLEKİ VİTEKNİK
ANADOLU LİSESİ

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

Bilgi ve Katılım: Aynur DİPLİGÜNEŞ Tel: 0232 328 06 20 aynur.dipligunes@ataerenerji.com.tr

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ